

Det er korrekt, at der er mennesker, der har udnyttet flygtningesystemet. Men indenrigsministeren har selv ved flere lejligheder tilkendegivet, at det er ordnet. Og med de muligheder, der i øvrigt ligger i de seneste stramninger, med de penge, man har fået via Finansudvalget, går det relativt hurtigt, og der kommer ganske få ind.

Ikke desto mindre har ministeren besluttet på nuværende tidspunkt at komme med en opstramning, som rammer samtlige inden for åbenbart grundlægs-proceduren, og som tilsidesætter de retssikkerhedsgarantier, vi i øvrigt plejer at være stolte af.

Fra SF's side kan jeg anbefale, at man stemmer nej til L 85 om opstramningen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1-5 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Anden behandling af lovforslag nr. L 86: Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig opholdstilladelse til visse personer fra det tidligere Jugoslavien m.v., udlændingeloven og lov om social bistand. (Behandling af asylansøgninger fra personer fra det tidligere Jugoslavien med midlertidig opholdstilladelse m.v.).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(FremSAT 30/11 94. Første behandling 6/12 94. Betænkning 13/12 94).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Birthe Rønn Hornbech (V):

I Venstre er vi naturligvis fortsat imod dette lovforslag, som forudsætter, at 18.000 bosniere skal belaste asylsystemet og gøres til indvandrere hen over hovedet på befolkningen og i strid med de løfter, vi har givet til kommunerne om, at opholdet var midlertidigt.

For det var jo det, vi sagde til kommunerne, da vi opfordrede dem til at bygge flygtningelandsbyer. Vi lovede fra starten kommunerne, at opholdet er midlertidigt, og at det ikke kommer til at koste kommunerne noget. Det løfte brød regeringen til vor store forbavselse i foråret. Det er vi stærkt utilfredse med, og det har vi fremført gang på gang.

Men én ting er, at regeringen nu vil give samtlige bosniere livsvarigt ophold og tvinge kommunerne til at mase asylsøgerne ind i boligkøerne, ind i skolerne, ind på de alt for få arbejdspladser og ind i bistandssystemet, uden at man overhovedet har aftalt med kommunerne, hvordan de praktiske problemer skal løses, hvordan ghettoproblemet undgås, og hvordan man opnår den folkelige forståelse.

En anden ting, som jeg gerne vil spørge om, er: Hvorfor skal sagerne absolut igennem det langsommelige og ressourcekrævende asylsystem? Hvorfor giver man ikke bare med et penestrøg alle opholdstilladelse efter en særlov? Det var da billigere for systemet og mere synligt for borgerne.

Hvorfor er det så afgørende at trække alle krigsramte gennem asylsystemet? Det er i hvert fald ikke internationale regler, der kræver det.

Og hvorfor skal denne vigtige lov, som optager så mange, jaskes igennem på en uge? En eneste uge har Retsudvalget haft til at behandle denne meget vigtige og meget omfattende lov. Vi synes i Venstre, at det er alt for kort tid, men vi har ikke modarbejdet det. Vi har skrevet betænkning efter én eneste uge, selv om vi syntes, det var for hurtigt.

Vi forstår ganske enkelt ikke, hvorfor ministeren, hvis denne lov er så vigtig at få igennem, ikke fremsatte lovforslaget meget før. Men det er jo ministerens ret at jaskе et lovforslag igennem med et flertal.

Vi har i Venstre indordnet os under arbejdsbetingelserne og afgivet betænkning. Men vi er sandt at sige meget imod det lovforslag, som vi overhovedet ikke har fået tilbud om at få indflydelse på, og derfor vil vi også overveje, om der inden tredjebehandlingen bør stilles ændringsforslag, hvorfor vi gerne vil have forslaget tilbage i udvalget.

Vi har ikke kunnet få at vide, hvad det koster. Vi aner ikke, om det overhovedet vil blive forhandlet på en ordentlig måde med kommunerne, for ministeren har svaret så arrogant i tv, at det bestemt ikke ser ud til, at der overhovedet vil blive lyttet til dem, der trækker læsset, hverken vore kommunale folk eller borgerne.

Venstre har hele tiden været imod, at flygtninge uden videre gøres til indvandrere, og vi har fra starten annonceret, at vi ville kæmpe imod denne lov med næb og kløer, og vi har fremsat vort eget lovforslag.

Derfor må det også undre, når det fremgår af dagspressen, at der skulle være indgået forlig mellem Venstre og De Konservative og regeringen. Forlig om hvad, om jeg tør spørge.

Vi har ikke på noget tidspunkt fået mulighed for at rette så meget som et komma i dette lovforslag, og vi har selvsagt ikke på noget tidspunkt fraskrevet os mindretallets ret til at være fornuftig og lytte til befolkningen og bruge mindretalsbeskyttelsen i grundloven. Vi har tværtimod lyttet til de mange reaktioner, der er kommet i de seneste dage fra ledende kommunalfolk både fra ministerens parti og fra Venstre, og vi har derfor indsamlet det fornødne antal underskrifter og mere til for at få tredjebehandlingen udsat efter grundlovens § 41, stk. 3.

Grundlovens bestemmelse forudsætter præcis den situation, vi er i i dag. Grundloven er som skræddersyet til situationen. Meningen er nemlig, at der skal være tid til en offentlig debat. Det er præcis, hvad der er brug for i denne sag, en debat, der forhåbentlig kan flytte nogle betenkmure i Socialdemokratiet, men som i hvert fald vil gøre det helt synligt for befolkningen, hvilke partier der mener hvad.

For blot en uge siden, ja så sent som i mandags, var der ikke i Venstre nogen overvejelser om at bringe grundlovens § 41, stk. 3, i anvendelse. Det gør vi nu, fordi vi så i tv, hvor nedladende ministeren svarede sine egne borgmestre, fordi vi har fået henvendelser om, at vi burde forlange folkeafstemning, og fordi vi i morgenaviserne har kunnet læse, hvordan socialdemo-

kratiske borgmestre fortsatte deres voldsomme kritik, uden at regeringen tilsyneladende har givet lytte. Derfor besluttede vi at give regeringen en tænkepause i det håb, at regeringen kunne komme på andre tanker.

Vi har naturligvis mærket os, at statsministeren tilsyneladende overhovedet ikke vil tænke over sagen, endsige tale med sine borgmestre. Det beklager vi stærkt i Venstre, og vi føler, at vi selv har et forklaringsproblem over for vore borgmestre og kommunalpolitikere, som vi havde forsikret om, at intet ville blive besluttet hen over hovedet på dem.

Vi har i de sidste par dage forstået af de mange indlæg i dagspressen, at det var rigtigt af os at begære tredjebehandlingen udsat. Der er et vældigt folkeligt behov for at få diskuteret denne sag, uanset at regeringen synes i fremtiden at ville føre flygtninge- og indvandrerpolitik alene sammen med venstrefløjten. Det beklager vi meget i Venstre, og vi håber stadig, at regeringen, når den nu får lidt tid til at tænke sig om, kommer på andre tanker.

I Venstre havde vi meget gerne set, at grundlaget for det nationale kompromis, som tidligere justitsminister Hans Engell fik på plads med et bredt flertal her i Folketinget, kunne videreføres ved en forlængelse af den midlertidige opholdstilladelse. Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet har fremsat forslag om forlængelse af de midlertidige opholdstilladelser. Derfor er det også direkte usandt, når nogle forsøger at fremstille denne udsættelse af lovforslaget, som om nogle vil smide bosnierne ud af Danmark. Det er der overhovedet ikke tale om.

Vi vil i Venstre gerne medvirke til, at bosnierne får bedre forhold under midlertidigt ophold, men vi vil ikke være med til automatisk at gøre flygtninge til indvandrere, og vi vil ikke være med til de omfattende familiesammenføringer, der er mulighed for efter udlændingelovens regler. Det er den politik, der har været Venstres politik i årevis.

Vi finder, at regeringens hastværk, regeringens hysteriske reaktioner over at skulle vente to uger på at få lovforslaget gennemført og regeringens manglende lyst til at lytte til dem, der kender de praktiske problemer, er utrolig farlig.

Det er præcis den attitude, som indenrigsministeren og statsministeren har lagt for dagen, der er med til at fremme uviljen mod de fremmede. Jeg synes, at regeringen skylder befolk-

ningen en forklaring på, hvorfor man bliver så aldeles rasende og frådende over, at lovforslaget udsættes, så også vælgerne kan følge med i, hvad der sker.

Mon ikke sandheden er, at specielt den socialdemokratiske folketingsgruppe er hundehamrende angst for udlændingede-batten. Hvor tit har vi ikke i valgkampen hørt socialdemokratiske ministre advare om, at debatten bliver væmmelig og ækel. Det bliver den måske i Socialdemokratiet, men det kan statsministeren og andre socialdemokratiske ledere gøre noget ved.

I stedet går man den modsatte vej: Man gør udlændingede-batten til et tabuemne, fordi man fejlagtigt tror, at det, der ikke siges åbent, nok forsvinder af sig selv som noget, der ikke eksisterer.

Det er lige omvendt: Den danske befolkning er dødhamrende træt af, at man ikke stille og roligt og værdigt kan tale om tingene, og mange udlændinge er også dødhamrende trætte af, at så mange politikere bliver helt unaturlige, så snart emnet bringes på bane.

Hvorfor kan Socialdemokratiet ikke drøfte udlændingepolitik som alle andre politiske emner? Det er da ikke en skændsel, at der er intern uenighed i et stort politisk parti. Så tag dog debatten, som vi andre gør, når vi internt ikke er enige om alt!

Hvorfor skal vi andre, der i årevis har sagt tingene lige ud, hele tiden skydes motiver, vi ikke har, i skoene? Og hvorfor skal der hele tiden argumenteres ud fra synspunkter, vi slet ikke har givet udtryk for?

Svaret er igen, at Socialdemokraterne er så hundehamrende rædde for at drøfte udlændingepolitik, at det har skadet Danmark og forholdet til vore udenlandske medborgere katastrofalt. Så længe landets største parti med statsministeren i spidsen på ynkelig måde kryber i skjul og nægter at diskutere et brændende problem, som står højest på vælgerne dagsorden, så længe vil der være blokeret for en saglig debat, og så længe vil der være blokeret for den folkelige opbakning. Det er til ulykke for Danmark, både for danskere, indvandrere og flygtninge.

Men to ting er da lykkedes for os i de sidste par dage. Vi har virkelig fået Socialdemokratiets angst for den frie debat frem i lyset. Hver gang man farer frådende frem imod oppositionen, viser man blot sin berøringsangst med hensyn til flygtningepolitikken endnu tydeligere.

Og så er det blevet synligt, at det ikke bare er på miljøområdet, men også når det drejer sig om

flygtningepolitik, at det er SF og Enhedslisten, der bestemmer regeringens politik. Så ved vi da det.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Udtrykket hundehamrende er vist, kan man sige, en nydannelse i den parlamentariske sprogbrug. Jeg giver ikke nogen irettesættelse, men det får formanden til at rynke brynene en anelse.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fru Birthe Rønn Hornbechs sidste bemærkning, om, at det er SF og Enhedslisten, der alene styrer regeringens politik, falder mig meget for brystet. Jeg føler mig som medlem af et regeringsparti forbigået, og jeg er meget ked af, at fru Birthe Rønn Hornbech bringer mig i den situation.

Men jeg vil gerne prøve at rette en enkelt fejltagelse, som fru Birthe Rønn Hornbech fremførte i sin tale. De 18.000 bosniere skal nu til at belaste asylsystemet, sagde fru Birthe Rønn Hornbech. Og hun sagde senere, at der ikke er indgået noget som helst forlig.

Jeg vil påstå, at i 1992 indgik vi det, som fru Birthe Rønn Hornbech selv kaldte et nationalt kompromis angående de jugoslaviske flygtninge. Da stemte vi alle sammen, også fru Birthe Rønn Hornbechs parti og mit parti, for den lov, som hr. Hans Engell som justitsminister satte sit navn under, og som gav de bosniske flygtninge midlertidig opholdstilladelse og udskød deres asylbehandling i maksimalt to år.

Den lov stemte vi alle sammen for. Vi var alle sammen enige i, at når der var gået to år, kunne vi ikke udsætte asylsagsbehandlingen længere. Allerede for to år siden besluttede vi faktisk her i Folketinget med et stort flertal, at disse 18.000 bosniere ville belaste asylsystemet efter to år. Det er besluttet for mange år siden, og det kan udsættelsen af dette lovforslag overhovedet ikke ændre på.

Og så vil jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech: Der bliver lagt meget vægt på, at vi får en offentlig debat. Vi skal endelig have diskussionen, og vi skal have alle kredse i befolkningen til at interessere sig for dette spørgsmål.

Det interesserer mig meget, at der bliver talt meget om folkeafstemning i disse dage. Jeg vil gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech – hvis hun ellers gider høre efter – om ikke Venstre snart kunne tage sig sammen og få lavet den folkeafstemning. Vi har her et oplagt emne til en

folkeafstemning, og V og K har nu ønsket at få den offentlige debat. Jeg mener ikke, at de 12 dage her mellem jul og nytår er særlig velegnede, eller at det er nok. Var det ikke en idé, at Venstre og De Konservative tog sig sammen og lod gerning følge ord og sagde: Så får vi den folkeafstemning. Lad os samle underskrifter ind til den. Det vil jeg gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Regeringen brød i foråret løftet om midlertidighed, sagde fru Birthe Rønn Hornbech for et øjeblik siden.

Dertil må jeg sige: Ét er, at fru Birthe Rønn Hornbech vil løbe fra et mundtligt løfte. Men lovgivningen er nu altså svær at løbe fra, og hvis fru Birthe Rønn Hornbech slår op i den lov, som bærer fhv. justitsminister Hans Engells navn, og som er fra, så vidt jeg husker, den 28. november 1992, vil hun i § 15, stk. 2, kunne læse, at sagsbehandlingen ikke kan udstrækkes ud over to år fra det tidspunkt, hvor beslutningen herom er taget.

Der er ikke tale om et brud. Der er tale om, at den nuværende regering står ved den lov, som hr. Hans Engell i sin tid fremsatte i Folketinget.

Og så kun den bemærkning, at hele fru Birthe Rønn Hornbechs ordførertale her kun bekræfter, hvad jeg sagde. Jeg har før af fru Birthe Rønn Hornbech og af andre Venstrefolk fået forskellige forklaringer på initiativer, der er taget. Men det blev her krystalklart bekræftet, at dette handler om et politisk drilleri over for Socialdemokratiet. Det er Venstre velkommen til. Jeg siger velbekomme, når man tænker på de mennesker, dette her går ud over.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Det var hårde ord fra fru Birthe Rønn Hornbech. Men jeg vil godt tage imod handsken og udfordre fru Birthe Rønn Hornbech til en politisk duel.

Jeg vil gerne rejse det ganske land og rige rundt med fru Birthe Rønn Hornbech og diskutere fremmedpolitik, hvis det er det, der mangler. Vi kan bruge aften efter aften, weekend efter weekend, hvis det er det, der mangler.

Der er ingen i dette Ting, der ikke vil diskutere fremmede og diskutere udlændinge. Det vil vi gerne alle sammen, for det er et vigtigt problem. Men dér, hvor nogle af os reagerer, er, hvis debatten skal foregå på den måde, at hver

eneste gang vi får tal fra Danmarks Statistik eller fra ministeren og fremlægger dem, så er de bare løgn og latin, så gælder de ikke, så skjuler de en hel masse. Der er både det ene og det andet.

Se, det er ikke en debat. En debat kræver, at begge parter lytter til hinanden og forsøger at diskutere på et rimeligt grundlag. Det, der har været fejlen i diskussionen, er, at det i bogstaveligste forstand er blevet til en religionskrig. Det er blevet til en debat, hvor man overhovedet ikke har en chance for også at få virkeligheden frem. Men hvis fru Birthe Rønn Hornbech er indstillet på det, er det i hvert fald hverken CD eller, tror jeg, nogle af de andre regeringspartier eller de andre partier i Folketinget, der ikke tør tage den debat.

Jeg synes, det værste, der er ved at ske, er, at det er lykkedes nogle medlemmer af dette Ting i deres forsøg på at forpuste luften i den danske debat at fremstille det, som om der er nogle herinde, der ikke vil diskutere det, som om vi er tøsede og lukker øjnene, og det ene og det andet.

Jamen så kom an og lad os tage den debat! Men lad være med på forhånd at sige, at hvis man skal gå ind i debatten, skal det ende med et specielt resultat. Det kunne godt være, at debatten måske kunne få nogle af de medlemmer, der i dag bruger de store ord imod denne lov, til dog at blive mere moderate, fordi de fandt ud af, hvordan virkeligheden i virkeligheden ser ud.

Så jeg vil sige til fru Birthe Rønn Hornbech: Lad os så få den diskussion, kom bare an! Vi har ikke noget at være bange for.

(Kort bemærkning).

Jørgen Lund (EL):

Når man som suppleant oplever den debat, der har raset i medierne, kan man sige, at det ikke undrer én – de lever jo trods alt af at sælge aviser eller sælge nyheder.

Men når man oplever den debat, der har raset her i Folketinget, kan man godt begynde at undre sig lidt. Man kan undre sig over, hvorfor debatten er der, når der er et klart lovgrundlag for dette lovforslag, som vi er ved at behandle, og når man tænker på den lange række af konventioner, som Danmark har ratificeret ud fra et humanistisk synspunkt.

Der er i øjeblikket snak om en folkeafstemning. Det undrer mig, at nogle af de partier, der i den grad snakker om folkeafstemninger, ikke har ønsket en række andre ting afgjort ved folkeafstemning, nemlig nogle af de ting, som helt

afgørende berører danskerne. Det kunne f.eks. være forholdene omkring en Øresundsbro. Der har man godt været i stand til at tage stilling uden at spørge, hvad folk mener.

Og når fru Birthe Rønn Hornbech siger, at Socialdemokratiet burde have en tænkepause, synes jeg egentlig, at det nok var mere rimeligt, at det var Venstre og De Konservative, der havde brug for en tænkepause om, hvilken politik de er i gang med at føre i Folketinget, men også om den politik og de holdninger, som de prøver at sælge til folk.

Når de siger, at man stille og roligt og sagligt skulle sætte sig ned og diskutere disse ting, opfatter jeg det i langt højere grad sådan, at fru Birthe Rønn Hornbech og De Konservative og Venstre burde sætte sig ned og stille og sagligt finde ud af, hvad indholdet er i loven, og hvad indholdet er i de menneskerettighedskonventioner, der er ratificeret af Danmark.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Der er kommet en lang række korte bemærkninger, som jeg gerne vil kommentere.

Jeg vil godt sige til hr. Peter Duetoft, at hvis den aftale kommer i stand mellem hr. Peter Duetoft og fru Birthe Rønn Hornbech om en rundrejse i Danmark, hvor man skal tale om udlændingepolitik, så vil jeg godt melde mig, så vil jeg godt med. Jeg tror ikke, det vil være godt, hvis de to folketingsmedlemmer tager rundt alene. Jeg vil gerne deltage i den debat, der skal være.

Så kan det undre én at høre, at hvis der er nogen, der står sammen i dag, så er det fru Dorte Bennedsen og Ekstra Bladet. Det lader til, at Socialdemokratiet er ved at få et godt forhold til Ekstra Bladet igen, når Ekstra Bladet kan bruges. Jeg synes, det var en sølle argumentation, fru Dorte Bennedsen kom med. Jeg skal henvise til fru Dorte Bennedsens bemærkninger om sin partifælle Thorkild Simonsen, som i allerhøjeste grad har været med til at rejse denne debat. For første gang i mange, mange år er det ikke Fremskridtspartiet alene, og jeg skal nok lade være med at stå her og sige: Hvad sagde vi, for det får man ikke så meget ud af.

Jeg kan bare sidde nede på min plads og konstatere, at der er kommet gang i debatten. Der er kommet gang i debatten i Folketinget, der er kommet gang i debatten i medierne, og der er sandelig også kommet gang i debatten i Socialdemokratiet, ikke så meget i Socialdemokratiets

folketingsgruppe på Christiansborg, men rundt omkring hos borgmestrene.

Fru Dorte Bennedsen sagde om Thorkild Simonsens bemærkninger, at nu skal Thorkild Simonsen have at vide, at man skal opføre sig anstændigt, skal man! Det kalder jeg lærerindeagtigt og nedladende. Fru Dorte Bennedsen ser undrende ud, men hun må gerne modargumentere, hvis de citerer, der står i dagens aviser, er fejlagtige.

Så vil jeg godt sige til fru Elisabeth Arnold, som bemærkede, at hun ikke mente, at 12 dage var særlig lang tid til at føre en velegnet debat: Det er jeg helt enig i. Jeg kunne godt ønske mig en længere debat, og hvis fru Elisabeth Arnold ønsker en debat, så kunne hun måske være med til sammen med Fremskridtspartiet at sende dette lovforslag ud til folkeafstemning, som vi hele tiden har foreslået.

Jeg er godt klar over, at man ikke ønsker – det har vi jo haft til debat mange gange i Folketinget på Fremskridtspartiets foranledning – vores eget lovforslag om en speciel folkeafstemning om udlændingeloven. Men dette forslag kunne mageligt ved hjælp af vores udmærkede grundlov sendes ud til folkeafstemning. Vil fru Elisabeth Arnold medvirke?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Der er jo intet galt i, at fru Birthe Rønn Hornbech ønsker at få en offentlig diskussion, heller ikke en langstrakt diskussion. Det støtter vi fuldstændig fra Enhedslisten, og vi vil bestemt bidrage til det de næste par timer.

Men jeg vil sige til fru Birthe Rønn Hornbech, at det, der er problemet, og som gør situationen uværdig, er jo, at der var et klokkeklart løfte fra Venstre – givet over for en række folketingsmedlemmer på et møde, hvor undertegnede var til stede – der gik ud på, at man ikke ville forhindre, at loven blev vedtaget inden jul. Det gør man alligevel på trods af dette klokkeklare løfte, og så kan vi bare konstatere, at sådan er det, sådan handler man altså fra Venstres side.

Men jeg har to centrale spørgsmål til den ordførertale, som blev holdt, for dér fik jeg ikke nogen afklaring.

Jeg har bemærket, at den for altid forhenværende udenrigsminister, hr. Uffe Ellemann-Jensen, har fremført en påstand om, at muligheden for, at de 18.000 bosniske flygtninge kan få asylsagsbehandling, vil medføre op til 50.000 bosnere i Danmark. Var det ikke muligt, at den på-

stand fra Venstres ordfører kunne blive dokumenteret eller bare sandsynliggjort? Jeg synes, det kunne være utrolig interessant, når vi nu hører, at der er sådan en interesse for at diskutere de reelle problemer.

Den anden ting, jeg godt vil bede Venstres ordfører om at forholde sig til, er logikken i det, der bliver fremlagt af Venstre og De Konservative, for som sædvanlig mangler den jo. Vi har i dag set hr. Peter Brixtofte gå ud i aviserne og meddele, at flygtningene skal blive i lejrene. Det står i avisen.

Vi har konstateret, at et af de centrale argumenter, fru Birthe Rønn Hornbech brugte imod at give asylsagsbehandling, var, at det ville belastte boligerne, at vi ville få boligghettoer. Så er det, jeg bliver nødt til at læse op fra betænkningen . . .

Anden næstformand (Henning Grove):

Nej, det er en kort bemærkning, og tiden er udløbet.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (RV):

Jeg sidder og undrer mig lidt over, hvad det mon er for en slags politiske møder, fru Birthe Rønn Hornbech og fru Pia Kjærsgaard og måske også mange andre holder, når de er rundt omkring i landet, for de siger, at der er ingen debat om disse spørgsmål.

Jeg holder dårlig nogen møder rundt omkring i landet, uden at dette emne diskuteres, en åben debat gang på gang, og der er masser af krav på de møder, jeg er til, om, at nu skal vi se at få behandlet de bosniere ordentligt. Det er et folkekrav, jeg møder, når jeg kommer rundt i landet, men vi hører her nogle, der har monopol på – mener de selv i hvert fald – at fortolke, hvad der er folkets krav. Det er dog en besynderlig foreteelse.

Jeg håber, at den aktion, som her er indledt, ender med at blive et slag i luften, for de 18.000 bosniere, som er kommet hertil, har jo krav på, at deres asylansøgninger bliver behandlet, når 2-års-suspensionen er udløbet for hver enkelt af ansøgningerne.

Så selv om V, K og Z finder endnu andre måder at træne det hele på, vil asylansøgningerne simpelt hen gå i gang alligevel. Ellers er det en overtrædelse af loven, og vi skal ikke have nye tamilsager i Danmark.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Både fru Dorte Bennedsen og fru Elisabeth Arnold var inde på, at der i den oprindelige lov om midlertidig opholdstilladelse står, at man har et krav på at kunne søge asyl efter 2 år.

Det er jo rigtigt, at det står i loven, men der er da nogle forudsætninger, som det er vigtigt kommer frem, og som vi har diskuteret før. Men lad mig kort ridse dem op:

Det var helt klart under de forhandlinger og de drøftelser, der førtes mellem partierne bag loven og deriblandt K og V, at det var en sag, der kunne tages op, hvis situationen ændrede sig.

For det andet: Her i foråret, altså nogen tid før 2-års-fristen udløb, var der en stribe af socialdemokrater, CD'ere og mange andre – også ministeren selv – der i pressen var inde i store overvejelser om at forlænge fristen, altså fjerne 2-års-fristen og lave en ny frist. Derfor kan jeg ikke se, hvorfor det skulle være så underligt, at vi er nogle, der synes, at det er rimeligt, når situationen har ændret sig.

Og så for det tredje: Når man siger, at vi i dette tilfælde har handlet – det er indenrigsministeren, der har sagt det – uden at orientere ministeren overhovedet, så må jeg gøre opmærksom på, at da ministeren traf sin beslutning i foråret, blev den også truffet hen over hovedet på K og V.

Og så lige til sidst: Fru Dorte Bennedsen siger, at »ordentlige mennesker ikke udnytter svage mennesker«, og at »nu forsinker vi denne lov i 12 dage«. Jamen 12 dage! Kunne denne lov ikke være fremsat allerede i foråret? Kunne den ikke være fremsat den 5. oktober, hvis det hastede så meget? Regeringen har jo i et halvt år vidst, at man ville have denne lov.

Det er da ministeren selv, der har valgt at vente med at fremsætte den indtil for bare 14 dage siden, så det er altså ministeren, der har ventet og forsinket, og ikke os andre.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg takker for den store interesse for min ordførertale, og specielt vil jeg da gerne sige tak for, at statsministeren nu er kommet til stede. Det glæder mig overordentlig meget.

Jeg er blevet spurgt om, hvad det er for nogle møder, jeg rejser rundt og holder, og jeg kan sige, at det er alle mulige slags møder. Men det, der er kendetegnende specielt for møderne i

foreninger for ældre, er, at der møder mange socialdemokrater op, for de mener, at de ikke rigtig kan snakke udlændingepolitik, som de ønsker det, i Socialdemokratiet.

Det kan de altså med os andre. Så det undrer ikke mig, at hr. Bjørn Elmquist med den politiske baggrund, han har, er vant til åbne møder. Han var jo i vores folketingsgruppe i mange år, så det ved han jo alt om.

Så har jeg fæstet mig ved, at fru Dorte Bennedsen mener, at Venstres ønske om en folkelig debat er politisk drilleri. Det siger jo en hel del om den socialdemokratiske ordførers opfattelse af folkelig debat.

Jeg har også fæstet mig ved, at fru Elisabeth Arnold er meget optaget af en folkeafstemning. Det har jeg sagt at jeg såmænd ikke ved om jeg er, men jeg kender naturligvis grundlovens muligheder derfor.

Hr. Peter Duetoft vil meget gerne have debat i Tinget. Jeg vil altså meget gerne have den folkelige debat. Og så benytter man det gamle trick igen, at man siger, at modstanderne siger noget, de aldrig har sagt, nemlig at vi går rundt og siger, at hver gang der kommer statistikker, så er det løgn og latin.

Nej, vi har kun sagt det de steder, hvor vi kunne påvise det, og det fremgår også af betænkningen over lovforslag nr. L 85, hvor ministerens svar er optrykt. For det, der i valgkampen hed sig at være 38 dages gennemsnit i sagsbehandlingstid, gjaldt kun de nye sager, fremgår det af et bilag. Alle de gamle lå og blev ældgamle, og gennemsnitssagsbehandlingstiden var 147 dage. Det kan jeg godt tillade mig at kalde latin.

Så vil jeg sige til hr. Jørgen Lund, som er ny herinde, at vi fører den politik, vi hele tiden har ført; den er i overensstemmelse med menneskerettighederne. Men vi ønsker at hjælpe flygtninge, så længe de er på flugt fra noget; vi ønsker ikke at gøre dem til indvandrere.

Er tiden gået?

Anden næstformand (Henning Grove):

Ja.

Fru Anne Baastrup. Og jeg har endnu fire korte bemærkninger, og så begynder vi at nærme os tiden, da vi skal gå videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Det var spørgsmålet om folkeafstemning.

Fru Birthe Rønn Hornbech har jo på et tidligere tidspunkt ikke afvist spørgsmålet om folkeafstemning, og jeg vil i den forbindelse godt lige minde fru Elisabeth Arnold om, at vi har en grundlov, hvorefter indfødsretslovgivningen som udgangspunkt ikke kan sendes til folkeafstemning. Vi havde dengang nogle rimelig fornuftige fædre, der lavede vores grundlov. Deres udgangspunkt var, at enkelte mennesker ikke skulle sendes til folkeafstemning.

Det er min klare opfattelse, at man må parallelisere her, så jeg synes, at vi på nuværende tidspunkt skal afslutte diskussionen om folkeafstemning vedrørende bosnierloven, allerede fordi det er uanstændigt. Jeg er ikke bange for den, men med den debat, som det er lykkedes journalisterne at få pisket op godt støttet af en lang række forskellige politikere, skal vi have standset diskussionen om en folkeafstemning. Det handler ikke om at standse debatten.

Problemet er lidt, at hvis man går ind og vil diskutere noget, så er der altid en overskrift, der går på, at så flytter man sig hen i en retning, der er forskellig fra ens hidtidige politik. Hvis man bliver spurgt, om man går ind for kvoter, så siger man: Jeg vil gerne diskutere ideerne, jeg vil gerne se, hvad det kan bringe af nyt. Men det er da ikke ensbetydende med, at man af den grund går ind for kvoter. Sådan er det hele vejen igennem.

Det er lige præcis det, der er problemet: Når man fra visse partiers side lægger op til en debat, som reelt indeholder en afskrivning af mulighederne for at overholde konventioner, vi har indgået, så er det en debat, der føres på et forkert grundlag, og så kan man ikke diskutere. Problemet er, at det er umuligt at føre en debat, fordi alle bliver skudt alting i skoene.

Tak, jeg vil gerne bede om en kort bemærkning til.

Anden næstformand (Henning Grove):

Der gives ikke flere korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg synes, der er nogle talere her fra Venstre, der forbigår den kendsgerning, at det her handler om mennesker, om folk, der er flygtet fra krig i Bosnien, og som sidder i flygtningelejre. Hvis nogen herinde har besøgt disse flygtninge, så ved de også, hvilken usikkerhed de føler sig hensat i.

Jeg vil spørge Venstre og De Konservative:

Hvorfor skal de bringes i den usikkerhed de næste 12 dage – i julen? Hvad er partiernes formål med det? Det er i hvert fald ikke præget af menneskelighed, og det er i hvert fald ikke præget af hæderlighed som lovgivere.

Jeg synes, jeg kan konstatere noget, som jeg har opdaget den sidste måned her i Folketinget: Der er gået skred i Venstres og De Konservatives holdning på hele det her område.

Fru Pia Kjærsgaard sagde det vel forholdsvis præcist: Før var hun forholdsvis isoleret, nu skriver hun under sammen med V og K på noget, som kun kan handle om at få mennesker, der er i en meget klemt situation – og jeg har set dem i øjnene, og jeg ved, hvor bekymrede de er som mennesker efter at have levet så usikkert, som de har her de sidste to år – bragt i en situation, hvor de også har usikkerhed her i juleferien, fordi det skal tjene V og K i opinionsundersøgelserne.

Så usle er danskerne ikke – vil jeg godt sige til V og K – det er ikke jer, der har danskerne på jeres side, det har vi andre. Jeg har mødt masser af danskere, som siger: Vi kan ikke behandle de bosniske flygtninge, som vi gør; vi er nødt til at give dem lige vilkår, vi er nødt til at bringe dem i en situation, hvor de får lige rettigheder og også kan opnå asyl.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det var en meget flot kort bemærkning fra hr. Steen Gade, som jeg fuldstændig kan tilslutte mig. Navnlig beskrivelsen af fru Pia Kjærsgaards konstatering af, at nu var hun ikke mere isoleret, nu havde hun fået venner ovre på den yderste højrefløj. Jeg gratulerer!

Hvis fru Pia Kjærsgaard gerne vil have den folkeafstemning gennemført, som hun gentagne gange, også tidligere, har talt for, så er der naturligvis ikke så mange, hun skal spørge om at samle underskrifter, for jeg er jo for denne lov. Jeg er ikke modstander af denne lov. Fru Pia Kjærsgaard skal selvfølgelig spørge Venstre og De Konservative, som er modstandere af loven. Det er dertil, hun skal rette sit spørgsmål, og ikke til mig.

Jeg siger bare: Jamen hvis det er sådan, at de tre grupper V, K og Z vil have den folkeafstemning, så saml dog de underskrifter sammen! Så må vi jo have tingene på det rene, og så får vi den debat, som fru Birthe Rønn Hornbech åbenbart ikke får på de møder, hun kommer til.

Hr. Helge Adam Møller trak igen loven fra

1994 frem. Nu kan jeg se, at den tidligere justitsminister hr. Hans Engell er til stede i salen, og jeg vil gerne spørge, om ikke hr. Hans Engell skrev under på den lov i 1994.

Der står – så vidt jeg husker – »Hans Engell« under loven. Har hr. Hans Engell ikke stemt for den, har hele den konservative folketingsgruppe ikke stemt for den? Står der ikke dér, at asylbehandlingerne maksimalt kan udskydes i to år? Og står der nogen steder i den lov, at det kan vi så tale om til den tid? Nej, det gør der ikke.

Nu er de to år gået. Så kan man anstændigvis ikke være bekendt over for de flygtninge, der har levet i lejre i to år, at sige til dem: Jamen vi mente det for resten ikke! Vi var ikke klar over, at det ville gå så galt. Nu må vi hellere kigge på det en gang til. Nu udsætter vi det lige lidt, for om et år går det nok meget bedre.

Sådan kan man ikke være bekendt at behandle folk!

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg prøver fortsat at finde ud af, hvad det er, V og K vil. Z – det ved jeg godt, men jeg kan ikke finde ud af V og K, for som jeg nævnte før, har det i den offentlige polemik været bekymringen for, at disse bosniere kom ud i boligkvartererne, der har været det afgørende.

Man har henvist til Thorkild Simonsen, hr. Peter Brixtofte har forklaret, at de skulle blive i lejrene, for der var ikke boliger til dem, osv. osv.

Det har været den offentlige fremtræden fra Venstre og De Konservative. Men hvad står der så i betænkningen? At jugoslaver med midlertidig opholdstilladelse – det er til Folketingets orientering dem, vi diskuterer i øjeblikket – bør have større muligheder for aktivering og frihed til at fraflytte asylcentrene.

Frihed til at fraflytte asylcentrene! Så er det jo altså, at man bliver nødt til at spørge: Hvad er det egentlig, der er Venstres og De Konservatives politik på det her område? Hvad er det for en bekymring for boligkvartererne, Venstre og De Konservative rejser og hævder at varetage, når de ønsker, at bosniere med midlertidig opholdstilladelse skal have frihed til at fraflytte asylcentrene? Enten er denne betænkning plat i den forstand, at det ikke er alvorligt ment, eller også er der en modsætning i Venstres og De Konservatives politik.

Og så vil jeg gerne stadig væk bede om svar på påstanden om, at de 18.000 bosniere bliver til 50.000 bosniere. Det er en påstand, som er frem-

sat af Venstres formand, hr. Uffe Ellemann-Jensen.

Det må vel være muligt, at nogen fra Venstre kan give en sandsynliggørelse af, hvad der ligger bag den påstand. Eller er det bare en påstand fremsat til lejligheden uden hold i virkeligheden?

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Også jeg vil gerne tilslutte mig hr. Steen Gades meget fornuftige korte bemærkning, der lige har været her.

Men så vil jeg sige til fru Birthe Rønn Hornbech: Min udfordring til fru Birthe Rønn Hornbech står ved magt, men allerede nu har det vist sig, at det bliver en lidt vanskelig debat, for fru Birthe Rønn Hornbech hører øjensynlig ikke efter, hvad det er, jeg siger.

Nu blev det til, at jeg ønskede en debat i Tinget. Nej, jeg gjorde netop meget ud af, at vi kunne bruge aften efter aften og weekend efter weekend til at tage den diskussion, hvis fru Birthe Rønn Hornbech vil det. Jeg havde da ikke ligefrem forestillet mig, at Tinget skulle være inde weekend efter weekend for at tage den diskussion.

Det andet, fru Birthe Rønn Hornbech sagde, var, at der var i hvert fald hverken løgn eller latin i det, som Venstre sagde. Det, jeg i mit indlæg advarede imod, er de meget firkantede meldinger, der kommer, når man er ude at diskutere disse spørgsmål. Der er mennesker, der, ligegyldigt hvad de får forelagt af tal, fuldstændig benægter de tal. Der har jeg så meget tillid til fru Birthe Rønn Hornbech, at hun naturligvis vil være med til at afkræfte alle de ukorrekte påstande, der er i debatten, og det kan jo i sig selv være en fordel.

Så til fru Birthe Rønn Hornbech: Mit tilbud står ved magt. Lad os prøve ad!

Til hr. Helge Adam Møller, der interesserer sig så meget for, hvad der er ændret fra den gang til nu, fra man vedtog loven og til nu: Der er jo en ting, der er ændret, og som hr. Helge Adam Møller glemte at nævne, nemlig det, at da loven om midlertidigt ophold blev vedtaget, da sagde UNHCR rent faktisk, at det bad man om, fordi man ikke ønskede, at asylmuligheden skulle bruges som et led i den etniske udrensning i det tidligere Jugoslavien.

Men man meldte også fra UNHCR på det tidspunkt, at man ville være betænkelig ved, at konventioner så at sige blev sat ud af kraft i

længere tid, og der kom jo faktisk for et halvt års tid siden en melding fra UNHCR, der mente, at nu var det strakt langt nok til, at man var nødt til nu at gå ind i en almindelig konventionsbehandling.

Det er faktisk det, der er sket, hvor nogle af os lagde meget vægt på, hvad der netop kom af meldinger fra FN-systemet. Og nu er meldingen altså, at det midlertidige ikke bør være længere, og derfor er det fornuftigt med det lovforslag, der ligger her.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Birthe Rønn Hornbech mente, at jeg havde ytret, at folkelig debat er politisk drilleri. Folkelig debat, det er i hvert fald ikke noget, der sker på 12 søgnedage midt i juleferien.

Den folkelige debat, det er efter mine begreber en meningsfyldt udveksling ud fra forskellige holdninger. Og den tager vi meget gerne fremover, som vi har gjort det hidtil. Vi har ganske vist ikke ved enhver given lejlighed stået her og fortalt om, hvor flittige vi er til at gøre det.

Men vi ønsker ikke – og det skal stå krystalklart – en debat om, hvorvidt vi skal behandle mennesker ordentligt. På det punkt rokker vi os ikke.

Fru Birthe Rønn Hornbech sagde i et af sine tidligere indlæg – jeg tror, det var i selve ordførertalen: Vi vil ikke have de familiesammenføringer. Hvis der sad bosniere heroppe i tilhørerslogen i dag, så ville de af denne debat kunne høre, at Venstre og De Konservative ønsker, at de skal være her midlertidigt i op til 7 år, som det blev sagt for nylig. Og de kunne samtidig høre fru Birthe Rønn Hornbech sige, at de dér familiesammenføringer ikke skal finde sted.

Det er den konklusion, bosnierne spredt ud over vores land kan drage af den debat, der har været her i dag, for de kender ikke alle finurlighederne i det system, vi har herinde.

Det skal de så leve med i en måned, indtil den 12. januar. For fru Birthe Rønn Hornbechs form for folkelig debat håber jeg ikke hun selv tror på kan spindes af på 12 dage.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det har været fremført af flere ordførere, at nu lader man bosnierne sidde i uvished. Jamen så kunne man jo blot have tilsluttet sig det forslag, som kom fra Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet om at forlænge den midlertidige

opholdstilladelse. Der er jo forskel på de to forslag med hensyn til, hvor lang tid bosnierne kan blive her, men der er jo faktisk ikke forskel på at bringe dem ud af den usikkerhed, som der er talt om fra forskellige ordføreres side.

Konventionerne bliver endnu en gang draget ind i det. Jamen vi har jo altid overholdt vores konventioner, også fra 1983, da den nye udlændingelov trådte i kraft. Det er Folketingets selvforkyndte plager, man diskuterer.

Med hensyn til, om man kan sende udlændingeloven til folkeafstemning, er det jo sådan, at stort set al lovgivning handler om mennesker. Alt, hvad vi beskæftiger os med i Folketinget, handler faktisk om mennesker.

Så må jeg sige til fru Elisabeth Arnold endnu en gang, at uanset om man er for eller imod et lovforslag, så er der da ikke noget galt i at sende det ud til en folkeafstemning. Fremskridtspartiet var imod Maastricht, men ønskede den ud til en folkeafstemning. Fru Elisabeth Arnold går ind for det her forslag, ønsker, at det ikke skal ud til folkeafstemning, men man har da ret til det, og man kan da have grund til det, uanset hvilken holdning man har.

Med hensyn til den folkelige debat er det alene folket, der bestemmer, hvordan den skal være, og ikke politikerne, og politikere skal ikke lægge begrænsninger på den folkelige debat. Jeg vil godt fortsat appellere til andre partier om at medvirke til en folkeafstemning om det her forslag, for det kan man jo efter grundloven, som jeg synes er god, og reglen burde i videre omfang bruges efter sit formål.

Det er så gjort lidt nu med en udsættelse i 12 dage, men man kunne mageligt sende det her forslag ud til folkeafstemning. Det er ikke et forslag om de enkelte mennesker. Det, det handler om, er det forslag, der bliver debatteret nu.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Det emne, Folketinget diskuterer i forbindelse med lovforslaget her, er jo en sag, som optager offentligheden utrolig meget seriøst og alvorligt. Det optager kommunerne meget, og det optager lokalbefolkningen meget over hele landet. Det tror jeg Tingets medlemmer oplever lige som jeg selv.

Det, jeg i hvert fald oplever mest, det er, at alle – stort set alle i hvert fald – er dybt og seriøst optaget af, hvordan vi kan løse vores flygtningeproblemer bedst muligt. Og jeg vil gerne i denne forbindelse sige til fru Dorte Bennedsen,

at spørgsmålet om anstændig og ordentlig behandling af de mennesker i nød, vi tager imod, det spørgsmål er ikke til diskussion fra Venstres side. Men det kan godt ærgre mig lidt, at det er så svært her i Folketinget at diskutere en så dybt alvorlig sag, uden at debatten lynhurtigt bliver til, at vi beskylder hinanden for at være helt useriøse, og der er endda brugt udtryk som »nedrige motiver«.

Og det er i den forbindelse, jeg tager ordet for en kort bemærkning, fordi fru Dorte Bennedsen med støtte i en lederartikel i Ekstra Bladet efterlyste anstændighed i Venstres folketingsgruppe, og da mit navn og andre Venstremedlemmers navne blev nævnt, vil jeg godt sige til fru Dorte Bennedsen, at den underskriftsindsamling, som vores retspolitiske ordfører har sat i værk, er sat i værk med hele gruppens og min fulde tilslutning.

Der er vitterlig et behov for, at Folketinget i denne sag tænker sig endog godt om: Nu er det borgmesteren i Århus, der har efterlyst en folkelig debat. Det kunne også have været Venstreborgmestrene. Og svaret på dette ønske om en folkelig debat er altså, at vi her i Folketinget bliver bebrejdet alle mulige personlige og partipolitiske motiver til at tage denne debat!

Jeg vil godt sige, at det ikke er tilfældet. Nu bevilger Folketinget sig en tænkepause inden for de rammer, som grundloven giver. Vi burde måske bruge den mulighed i andre sammenhænge og derved undgå, at vi her i Folketinget bliver beskyldt for at gennemføre lovgivning, der ikke er ordentligt gennemtænkt.

Regeringen kunne, hvis den havde villet, have sikret et bredt flertal i Folketinget om vor flygtninge- og indvandrerpolitik. Det er regeringens eget valg, at den bruger venstrefløjen i denne sag og dermed skaber skillelinjer i dansk politik på et område, hvor et stort flertal burde stå sammen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu forstår jeg på hr. Steen Gade, at det er særlig nedrigt, at dette lovforslag udsættes i juletiden.

Dertil vil jeg gerne sige, at det havde jo stået både hr. Steen Gades parti og regeringen frit for at fremsætte det lovforslag for længst. De vidste, hvor de politiske skillelinjer gik. Det er mere end et halvt år siden, man meldte ud, og man har ikke på noget tidspunkt forsøgt at få forhandlinger med oppositionen, Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, om denne sag.

Flygtninge vil jo altid leve i utryghed med hensyn til deres fremtid. Når hr. Steen Gade siger, at flygtninge lever utrygt, så må man vel sige, at de lever i et trygt land her i Danmark. De er jo netop i sikkerhed, så længe de er her. Men vi har den opfattelse, at de beskedne ressourcer, lille Danmark har, skal fordeles på så mange flygtninge som muligt. Vi skal ikke gøre nogle få til indvandrere, og jeg har aldrig fået nogen begrundelse fra venstrefløjens for, hvorfor det er så vigtigt, at de skal gøres til indvandrere. Hvorfor er det lige dem, der kommer til Danmark, der skal være bedre stillet end dem, der henlever en elendig tilværelse i verdens flygtningelejre?

Op så har man jo meget travlt med samarbejdet mellem V, K og Z i denne sag. Det skal jo også mistænkeliggøres. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at der er overhovedet ingen diskussion om, at de bosniere ikke skal kunne være i sikkerhed her, så længe krigen varer. Man kan stemme for VKZ-forslaget, der er fremsat for længst, og som vil give midlertidig opholdstilladelse til de krigsramte foreløbig for et år.

Op så vil jeg igen sige om folkeafstemningen: Vi kender grundlovens muligheder. Vi afskriver naturligvis aldrig mindretallets grundlovssikrede muligheder. Det burde de, der altid taler om mindretalsbeskyttelse, forstå.

Med hensyn til spørgsmålet om frihed vil jeg sige: Jamen vi har også fra oppositionen hele tiden sagt, at vi ikke har noget imod, at bosnierne får bedre forhold gradvis, hvor det kan lade sig gøre, og hvor det kan aftales med kommunerne, og hvor der er plads, og hvor der er råd, og det er det, der står i betækningsbidraget. Deri er heller intet nyt.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil gerne kvittere over for Venstres gruppes formand, hr. Ivar Hansen, fordi han kom op og svarede på det spørgsmål, jeg havde stillet til ham, til en række andre Venstrefolk, til hr. Torben Rechendorff og til hr. Hans Engell.

Det glæder mig, at Venstres gruppeformand ville svare. Men jeg må indrømme, at jeg ikke er enig i det svar, jeg fik fra hr. Ivar Hansen, og det kan vel ikke undre. Vi har i denne sag først, jeg tror på foranledning af et beslutningsforslag fra Venstre og De Konservative, og siden, tror jeg, to eller tre gange nu i efteråret drøftet spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle overholde loven fra 1992 og begynde at sagsbehandle de bosniske asylansøgninger eller vi ikke skulle.

Det har været ordentligt at diskutere det. Det

har været Venstres og De Konservatives gode ret at rejse den diskussion. Der var et flertal i Folketinget, der mente, at vi skulle følge den lovgivning, der blev lavet i 1992, og som indebærer asylsagsbehandling. Det synes jeg har været ordentligt og gedigent. Der har været forskellige holdninger og forskellige synspunkter, men man har haft debatten.

Det er der ikke noget som helst nyt i. Og at flertallet lå, som det gjorde, det vidste både Venstre og De Konservative, da de forud for lovens fremsættelse blev indbudt til møder hos indenrigsministeren, hvor indenrigsministeren redegjorde for de to lovforslag og redegjorde for, hvordan hun så flertallet i denne sal fordele sig. Der blev givet klart tilsagn fra Venstres og De Konservatives forhandlere om, at L 85 ville man stemme for og L 86 ville man stemme imod. Fair og ordentligt nok.

Der er ikke sket noget nyt siden på dette felt. Der er kommet en debat, og det synes jeg er godt. Den handler ikke om bosnierne. Den handler om nogle problemer omkring integration af udlændinge i vort samfund, og det er godt, at den debat er kommet op. Den har kørt, men nu er den altså kørt op i et højere niveau, og derved bliver det også klart for befolkningen, hvad der faktisk er sket af tiltag på dette område med Byudvalgets initiativer.

Det, som Venstre og De Konservative nu gør, er, at de siger: Behandlingen af spørgsmålet om midlertidigt ophold og senere permanent ophold er det, der er kernen. Men det er ikke nyt. Det har ligget krystalklart på dette Folketingsbord i i hvert fald et halvt år, at sådan var holdningerne fordelt i Folketinget.

Og så bruger man debatten og den diskussion, der er ude omkring i kommunerne om integration til pludselig at sige: Nej, nu må vi udskyde lovforslaget i 12 søgnedage, fordi ikke mindst Socialdemokratiet skal have lejlighed til at tænke sig om. Det er ikke det, det handler om, og vi løber ikke fra det tilsagn, vi har givet, ved at lægge L 86 på bordet. Vi stemmer den 12. januar, som vi havde tænkt os at stemme i morgen.

Det, der kommer ud af det, er, at disse ca. 18.000 mennesker nu sidder og er fuldstændig desorienterede og kan have fru Birthe Rønn Hornbechs ord i ørene om, at det i hvert fald er rimeligt at være på midlertidigt ophold i 7 år – og oven i købet er det dér med at få børn og forældre samlet, familier samlet, i hvert fald ikke Venstres kop te! Det er det, man får ud af det,

hr. Ivar Hansen. Det skaber ikke folkelig debat; det skaber usikkerhed, utryghed og angst hos de mennesker, der sidder rundt om i landet.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det er til hr. Ivar Hansen, fordi jeg bliver forvirret over, at hr. Ivar Hansen siger, at det i Venstre ikke er til debat, om man skal behandle flygtninge anstændigt. Men er det ikke det, vi diskuterer? Lovforslaget handler vel om, hvordan vi behandler de bosniske flygtninge, som vi nu længe har haft i lejre. Vi har jo haft dem i lejre i det her land, og det er lejre, vi har.

Nu er der altså en diskussion om, om det skal fortsætte, og jeg kan forstå, at det er Venstres mening, at de fortsat skal bo i lejre, og at de fortsat skal være under de vilkår, som de er i dag. Men det er jo disse vilkår, der er utrygge, og det er også dér, jeg nemlig tror, at – og jeg vil bruge min juleferie på det og debattere med den danske befolkning – der er så megen anstændighed i den danske befolkning, at folk faktisk ikke synes, at vi har behandlet de folk i lejrene særlig godt. Jeg tør godt gå ud og tage den diskussion med befolkningen, for jeg har mødt så mange mennesker, der synes, at det her skulle vi gøre bedre, end vi har gjort i de sidste to år. Så til hr. Ivar Hansen: Det er altså en diskussion om, hvordan vi skal behandle vores flygtninge.

Så siger hr. Ivar Hansen, at Folketinget skal tænke sig om, og derfor har man udsat denne sag i 12 dage. Jamen det er så dette, vi skal tænke over. Det er jo ikke alt det, som hr. Ivar Hansen siger om borgmestrenes store flygtningedebat osv.; det er jo en helt anden sag. Den debat skal vi også tage, og der er også brug for den. Men denne sag handler altså om de bosniske flygtninge, som sidder i lejre. Og jeg kan altså ikke sige mig fri for at synes, at det, som Venstre og De Konservative gør, er, at de blander det hele sammen i en stor gryde og så i realiteten tager de bosniske flygtninge i lejrene som en eller anden slags politiske gidsler her i julen.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg manglede i mine sidste korte bemærkninger et par kommentarer til hr. Steen Gades første indlæg, som jeg synes var uhørt, fordi hr. Steen Gade bl.a. beskyldte de partier, som ønsker en udsættelse i 12 dage, for at gøre det af hensyn til opinionsmålingerne. Må jeg så spørge SF, om man også fra SF's side har en modsat holdning

af hensyn til opinionsmålingerne? Det er ganske, ganske urimeligt, at man, fordi man i henhold til Danmarks Riges Grundlov ønsker at tage nogle initiativer, bliver mødt med den slags beskyldninger fra nogle folketingsmedlemmer. Det er ganske, ganske urimeligt at blive mødt med den slags beskyldninger fra hr. Steen Gade.

Så vil jeg godt tilbage til selve lovforslaget, L 86, og spørgsmålet om folkeafstemning. Og jeg vil godt have et svar fra de partier, som ikke ønsker at medvirke til, at det skal ud til en folkeafstemning. Er det ikke modstridende, at man står og siger, at man godt vil tage den folkelige debat, men man ønsker ikke afstemningen blandt befolkningen; det ønsker man ikke. Hr. Steen Gade er fuldstændig sikker på, at den danske befolkning vil udvise anstændighed. Det er jeg også helt sikker på. Men hvorfor i alverden vil man ikke medvirke til det her?

Jeg skal endnu en gang henvise til nogle bemærkninger, som Thorkild Simonsen er blevet mødt med fra sit socialdemokratiske bagland i Folketinget. Man har henholdt sig til, at Thorkild Simonsen i bladet Danske Kommuner i 1991 ikke ønskede kvoteordninger, men nu gør han det sandelig. Hvad er det dog for en argumentation? Har man i Socialdemokratiet ikke lov til at ændre holdning til tingene, hvis man synes, de udvikler sig i en forkert retning?

Der er sandhed i, at der stadig væk er utrolig meget beton i Socialdemokratiet, og det er godt, at der er nogle borgmestre, som tør tage bladet fra munden.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver altså nødt til at konstatere, at Venstre taler med to tunger i den her sag. I den offentlige debat går man ud og siger, at vi ikke kan give disse bosniere mulighed for at komme ud af asylcentre, for der er ikke boliger nok. Får de lov til at søge asyl, og får de lov til at blive, så vil vi få ghettoer osv., det er den offentlige debat. Når man så kigger på det, Venstre skriver i betænkningen til lovforslaget, så står der, at de selv samme bosniere skal have frihed til at fraflytte asylcentre.

Så må man jo konstatere, at enten mener Venstre, at de skal have frihed til at fraflytte asylcentre – og så er det jo ikke nogen hjælp til Thorkild Simonsen og Per Madsen og de betrængte kommuner, sådan som man påstår; så er det faktisk det samme, som flertallet foreslår – eller også er det en meget særegen opfattelse

af ordet frihed. Det minder næsten om den opfattelse af ordet frihed, som en fransk forfatter engang omtalte, da han sagde, at frihed er såvel de riges som de fattiges ret til at tigge i gaderne og sove under broerne; og dét er en særegen opfattelse af ordet frihed.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg vil godt sige til fru Pia Kjærsgaard, at mine betragtninger i dag ikke specielt har været rettet til fru Pia Kjærsgaard og Fremskridtspartiet, men derimod til Venstre og De Konservative.

Det, der står fast, er, at det forslag, som Venstre og De Konservative mener skal ud til offentlig debat, ikke handler om alt det, der står i aviserne om de socialdemokratiske borgmestre osv.; det handler om nogle helt bestemte mennesker, som vi indtil nu ikke har behandlet godt, og som med dette lovforslag får en mulighed for at få et bedre liv. Det er dét, det her handler om, og det er dé mennesker, Venstre og De Konservative bruger som politiske gidsler hen over julen, og de bliver da ikke mere trygge og mere sikre i de 12 dage, hvor sagen skal udsættes.

Det er lige præcis det punkt, jeg synes handler om menneskelighed og hæderlighed. Det synes jeg det handler om: menneskelighed og hæderlighed. Og det er lige på det punkt, jeg anklager Venstre og De Konservative for at skride og for at ændre signaler og opfattelse – sandsynligvis for at tækkes et eller andet, som de tror er rigtigt.

Og min sidste pointe er, at det ikke skal blive sådan, at de, der tænker så taktisk i V og K, har ret, for jeg tror altså bedre om danskerne, og jeg tror på, at mange danskere er virkelig dybt bekymrede over, at vi stadig har de bosniske flygtninge under vilkår, som gør, at de har det dårligt med sig selv. Alle, der har besøgt dem, alle, der har mødt dem – og det håber jeg mange her i Tinget har – ved jo, hvor bekymrede de er. De kommer fra en krig, som de har haft tæt inde på livet, de er utrygge ved den midlertidige opholdstilladelse, og de er også usikre på de politiske signaler, der gives i det samfund, de er kommet til. Alt det betyder ikke, at det ikke er meget, meget bedre at være her end andre steder, men jeg synes, at anklagen mod V og K skal være, at man rent faktisk tager dem som en slags julegidsler.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Selv om jeg synes, at jeg har svaret, vil jeg godt svare lidt grundigere på hr. Søren Søndergaards gentagne spørgsmål om, hvad vi mener med betækningsbidraget om friere forhold til asylsøgere:

Oprindeligt var det sådan, at reglerne var meget firkantede: Man måtte dårligt nok medvirke til at lave sin egen mad og male væggene i asylcentre. Det var vi enige med den nuværende indenrigsminister om var uholdbart, og det er faktisk mit indtryk, at indenrigsministeren dengang gjorde et ret stort arbejde for også at få fagbevægelsens forståelse for, at vi måtte fjerne nogle af de restriktioner; så vi var meget enige om den første lov, vi gennemførte. Venstre var med, fordi det var under forudsætning af, at opholdstilladelsen var midlertidig. Senere er ministeren gået længere med friere forhold. Det var vi også enige i i foråret, men vi måtte stemme imod, fordi forudsætningen nu var, at flygtningene skulle gøres til indvandrere, og derfor var vi imod.

Det er det synspunkt, vi stadig gør gældende, men vi ønsker bestemt friere forhold for de krigsramte asylsøgere, i det omfang de selv kan finde ud af det, i det omfang frivillige kræfter på stedet kan finde ud af det, og i det omfang kommunerne kan aftale det. Men vi vil ikke have nogen tvang over for befolkningen og kommunerne, og vi vil slet ikke have, at det er med henblik på varig opholdstilladelse. Det er dér, forskellen er; vi ønsker ikke, at de skal integreres.

Jeg er for nylig blevet konfronteret med et eksempel fra Langeland, hvor der er arbejdspladser, der gerne vil have de bosniske krigs-flygtninge fra et asylcenter, og det kan ikke lade sig gøre. Jamen for mig kan man godt give dem arbejde og blæse på alle de regler, der er, for de er jo fuldstændig tåbelige, hvis der er bosniere, der vil have arbejde, og arbejdsgivere, der vil have bosniere. Så lad os dog blæse på de firkantede regler, lad os dog give lov til, at nogle får det bedre, men problemet er jo, at den socialdemokratiske lovgivning som regel er sådan, at alle skal have det lige dårligt. Vi går ind for friere forhold, vel vidende, at det kan virke lidt katisk, og at der bliver forskel fra den ene kommune til den anden, men det har vi ikke noget imod.

Helge Adam Møller (KF):

Der har været mange ordførere, der har skudt De Konservative og Venstre motiver i skoene, som vi bestemt ikke har. Jeg synes, hr. Steen Gade har været den, der har gjort det tydeligst, og også jeg synes, det helt klart er ud fra en stor misforståelse.

Når hr. Steen Gade siger, at vores holdning nærmest er menneskeffjendsk, og at det nærmest er, som om vi vil sende bosnierne tilbage, så må jeg starte min ordførertale med i fire punkter at slå helt fast, hvad Det Konservative Folkeparti gerne vil. Så skal jeg nok vende tilbage til, hvad vi ikke vil.

Vi vil for det første sikre og fastholde, at bosnierne selvfølgelig kan blive i Danmark under trygge vilkår, indtil den dag borgerkrigen er slut, og indtil den dag det er sikkert at vende tilbage til Bosnien. Det var det første.

For det andet vil vi fastholde, at deres ophold her i Danmark er et midlertidigt ophold. Vi vil fastholde, at den lov, vi vedtog for lidt over to år siden, og som stadig væk i overskriften hedder lov om midlertidigt ophold, vil vi ikke være med til at lave om til en lov, der skal hedde fast opholdstilladelse og indvandring for personer fra det tidligere Jugoslavien.

Det, vi lovede, det, vi gav tilsagn om, det, der var forståelse for i den danske befolkning, og jeg tror også forståelse og accept hos de mange mennesker, vi hjalp, var, at Danmark var et hel-le, et sted, hvor man kunne have det sikkert, indtil den dag man kunne vende tilbage til det land, hvor man havde sin rod, sin kultur, sin familie og sit arbejde.

For det tredje vil jeg gerne slå fast, at vi godt vil give bedre forhold og vilkår – og nu håber jeg, hr. Steen Gade hører efter – jeg gentager: Vi vil godt give bedre forhold og vi vil godt give bedre vilkår for de mennesker, som i en lang periode har haft beskedne og meget trange kår i flygtningecentrene. De vilkår går på bedre boligforhold. Der skal være mulighed for, at nogle af dem flytter ud af centrene, så de, der bliver tilbage, får mere plads. Vi vil godt give mulighed for, at der bliver skolegang, hvor hovedsigtet med skolegangen og uddannelsen er, at man kan vende tilbage. Vi vil også godt give mulighed for, at de voksne bliver aktiveret i større omfang end hidtil, simpelt hen fordi den situation, som vi troede kun ville vare et eller to år, nu kan risikere at komme til at tage tre, fire eller fem år.

For det fjerde vil vi gerne drøfte og forhandle

disse holdninger og synspunkter med regeringen og i snæver kontakt med de kommuner, som jo får problemerne og udfordringerne, så længe bosnierne skal være her – men alt sammen med henblik på, at vi kan opnå bred enighed om bosniernes midlertidige ophold i Danmark.

Lad mig så også slå fast, hvad Det Konservative Folkeparti *ikke* vil:

Vi vil ikke gøre flygtningene, vi vil ikke gøre bosnierne, til indvandrere. Vi vil ikke have, at bosnierne, fordi de har været i Danmark, og fordi de har haft helle her i 2, 3 eller 4 år, så får lov til at blive i Danmark resten af deres liv, uanset om der er fred i Bosnien, og uanset om asylgrundlaget for at komme til Danmark er bortfaldet. Den dag dét sker, skal de vende tilbage.

For det andet vil vi ikke være med til at behandle bosniere vidt forskelligt, når deres situation jo stort set er ens. Det kommer måske lidt overraskende for ministeren, kan jeg se, for der står jo netop i ministerens fremsættelsestale, at ministeren lægger vægt på at sikre, at krigs-flygtningene får så lige vilkår som muligt. Det står der, men det fremgår af loven, at det gør man ikke. Man giver dem netop *ikke* lige vilkår, hvilket også fremgår klart af det bilag 7, vi har fået som svar på nogle spørgsmål.

Lad mig bare nævne nogle eksempler: Nogle af dem, der nu søger og vil opnå asyl, vil, uanset om borgerkrigen slutter og asylgrundlaget er væk, kunne blive i Danmark, hvis de bare har været her i mere end 2 år. Det var én gruppe.

Så er der en anden gruppe: Hvis de også opnår asyl, og hvis de bare har været i Danmark i mere end 3 år, så vil de, uanset om borgerkrigen er slut og der er sikre forhold, kunne blive i Danmark resten af deres liv.

Så er der en tredje gruppe, og det er dem, der ikke får asyl: De vil 2 år efter den dag, hvor de har fået afslag på asyl, uanset om der igen bliver fred og fredelige forhold, kunne blive i Danmark resten af deres liv.

Så nogle får altså fuld opholdstilladelse i Danmark efter 2 år, nogle efter 3 år og nogle efter 4 år, selv om deres situation er fuldstændig ens, den dag freden kommer, og selv om deres individuelle asylgrundlag er bortfaldet. Det er altså en kolossal forskelsbehandling af de 18.000 mennesker, man siger man vil behandle ens.

Hvad vil så konsekvenserne være af denne lov, hvis man ikke følger det, vi lægger op til, det, vi går ind for, og det, vi går imod? Ja, det vil for det første være, at det er en vild flugt væk fra

hovedsigtet i den oprindelige jugoslaverlov, nemlig at opholdet var midlertidigt. Det var det, alle partier, der stemte for loven, var enige om.

For det andet vil man nu frit lade jugoslaverne vælge at blive indvandrere i Danmark. Man vil ikke tvinge dem til det; de kan selvfølgelig, den dag der er fred, og hvis de selv ønsker det, vende tilbage, men de kan også vælge – uanset hvor meget fred der er i Bosnien – at blive i Danmark resten af deres liv; når de har boet her i henholdsvis 2, 3 eller 4 år.

For det tredje vil man modvirke en effektiv genopbygning af de krigsramte områder, når freden er genskabt. Statsministeren har jo selv udtalt, og indenrigsministeren har udtalt, at de bosniere, der kommer til Danmark, ikke er dårligt uddannede; tværtimod er mange af dem højt uddannede og velkvalificerede. Men det er typisk for flygtninge. Det er typisk, at det tit er de mest ressourcestærke mennesker, som orker, evner og har kræfter til at slippe væk fra det ragnarok, borgerkrigen er. Kan det så være rigtigt, at vi siger, at det er dem, som er bedst egnede, som er de stærkeste, der skal blive i Danmark resten af deres liv, og at det så er det dem, der er lidt mindre stærke og lidt mindre egnede, og som har lidt færre ressourcer, der skal bygge Bosnien op, den dag freden er kommet? Det synes vi ikke er rigtigt.

Vi sætter altså – sådan som situationen er i Danmark – et stort antal eksjugoslavere bagest i den danske arbejdsløshedskø i stedet for forrest i den kø, der skal genopbygge Bosnien.

Endelig og ikke mindre væsentligt medvirker vi også med den politik, som dette lovforslag lægger op til, til serbernes grusomme etniske udrensninger, for det var jo formålet og det er formålet for serberne, at de vil have de mennesker væk. De skal aldrig komme tilbage til Bosnien, heller ikke den dag der er fred, og det synes vi ikke er rigtigt.

Op lad mig så slutte med at sige, at jeg håber, det er fremgået af talen, at vi i Det Konservative Folkeparti godt vil være konstruktive, og derfor vil vi godt opfordre regeringen til, at den pause, det ekstra par uger, der nu er, indtil sagen skal drøftes igen, bruger man til at optage forhandlinger med Det Konservative Folkeparti og Venstre om bosniernes fremtid. I de forhandlinger bør i hvert fald indgå tre elementer:

For det første bør man fastholde, at opholdstilladelsen bevares som midlertidig. For det andet, at indtil man kan vende tilbage til Bosnien – det vil sige, at der ikke er nogen individuel for-

følgelsesrisiko – og indtil krigen er slut, så skal der foretages fortsatte forbedringer i opholdet i Danmark med hensyn til bolig, uddannelse og arbejde. Det tredje element, der efter vores opfattelse bør indgå, er, at kommunerne, inden beslutningen træffes, skal inddrages i disse forhandlinger, for det er trods alt kommunerne, der har de største problemer med de beslutninger, der bliver truffet i Folketinget på dette område.

Se dét har været formålet med udsættelsen af denne sag for den konservative folketingsgruppe: et ønske om at gå ind i nogle konstruktive forhandlinger, så vi kan komme tilbage til den situation, der tidligere har været omkring de bosniske krigsflygtninge, hvor det var et bredt og et stort flertal både til højre, til venstre og hen over midten i dette Folketing, der fastlagde rammerne.

Nu har regeringen foreløbig lagt sig fast på at lave forlig med SF og Enhedslisten. Vi håber, at man vil tage imod denne udstrakte hånd.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Helge Adam Møller sagde: Vi ikke vil være med til at give en eventuel permanent opholdstilladelse. Vi vil ikke være med til efter 4-5 år at give disse mennesker mulighed for at kende deres fremtid. Nej, det ved vi godt, hr. Helge Adam Møller. Det blev der givet klart udtryk for i foråret, i en debat i oktober og på mødet med ministeren, da lovforslaget blev diskuteret. Det er ikke nyt. Men det stiller jo unægtelig det spørgsmål, at når man har den holdning og har taget den konsekvens af den holdning, som man har gjort i dag, hvorfor i alverden gav Venstre – med hr. Helge Adam Møllers tavse tilslutning – så mig et løfte om, at man ikke ville genere tredjebehandlingen af forslaget?

Fru Birthe Rønn Hornbech undrede sig over, at jeg citerede Ekstra Bladet. Så vil jeg da gerne i stedet for citere fra et andet blad, nemlig Berlingske Tidendes leder fra i dag, og lad mig med det samme sige, at Berlingeren er selvfølgelig enig i materien med V og K, og lad mig også sige, at den har en række lidt barske bemærkninger til Socialdemokratiet – mere sagt, for at fru Birthe Rønn Hornbech ikke skal op at sige, at jeg fejlciterer. Men den siger også:

»Den borgerlige opposition har grebet til et galt virkemiddel med sin indsamling af underskrifter for at få udskudt den endelige vedtagelse af loven om de bosniske flygtninges opholdstilladelse til efter nytår.«

Lidt længere nede står der: »Det afgørende er, at der er flertal for den lov, der ønskes udskudt ... Men samme kendsgerning stempler tillige underskriftindsamlingen som en tom demonstration.«

Det er dog et blad, der står de to partier rimelig nær, og jeg kan kun sige, at jeg er enig i Berlingerens leder.

Så skal jeg blot igen spørge hr. Hans Engell, hr. Torben Rechendorff og andre konservative: Hvor er den borgerlige stemme, der holder de gamle dyder i hævd og insisterer på anstændigheden?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes, der er grund til at glæde sig over hr. Helge Adam Møllers tilsagn om – ligesom det er foreslået af regeringen og et flertal i Folketinget – at man vil forbedre boligforholdene for de bosniske krigsflygtninge. Det synes jeg er positivt. Det var også positivt at høre, at hr. Helge Adam Møller så klart gjorde opmærksom på, at det jo vil betyde, at en del af disse bosniske krigsflygtninge vil komme ud i boligkvartererne. Dermed erklærede hr. Helge Adam Møller sig jo fuldstændig og lodret uenig med hr. Peter Brixtofte fra Venstre, der i dag i en række aviser gør sig til talsmand for, at flygtningene skal blive i lejrene.

Det er glædeligt at konstatere denne forskel mellem Det Konservative Folkeparti og Venstre om det her spørgsmål, og det er glædeligt at konstatere, at hr. Helge Adam Møller jo hermed også har slået fast, at der ikke er nogen støtte til Thorkild Simonsens synspunkter, for i og med at folk kommer ud i boligkvartererne, vil det selvfølgelig betyde, at der skal skaffes boliger til dem.

Men der var mindst én ting, jeg ikke forstod af det, hr. Helge Adam Møller sagde: Hvorfor er det lige præcis bosnierne, som har oplevet den mest uhyggelige krig i Europa i de sidste 50 år, der skal være den eneste flygtningegruppe i Danmark, som skal afskæres fra retten til at søge asyl? Jeg synes, vi må have et svar på det spørgsmål.

Afghanere har ret til at søge asyl, rumænere har ret til at søge asyl, folk fra Estland har ret til at søge asyl, ja sågar folk fra USA har ret til at søge asyl, men bosniere, der kommer fra den mest alvorlige krig, vi har oplevet i Europa i 50 år, har ifølge det borgerlige mindretal her i salen ikke ret til at søge asyl. Jeg synes, vi mangler en forklaring på, hvad der er årsagen til det.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Til hr. Helge Adam Møller: Nej, jeg har ikke prøvet at antyde, at Det Konservative Folkeparti nærmest gik ind for at sende flygtningene tilbage. Det, jeg har redegjort for, og det, jeg gerne vil diskutere, er, hvorfor Det Konservative Folkeparti mener, at flygtninge fra Bosnien skal blive ved med at have et særligt stempel på sig. Hvad er Det Konservative Folkepartis begrundelse for dét?

Så vil jeg gerne sige, at når man siger, at vi skal fastholde den midlertidige status – jeg forstod også, at der i 4-5 år er et særligt stempel – så lad os tage et helt konkret eksempel: En familie kommer herop, bor i en lejr, har i 2 år boet på meget få kvadratmeter med nogle små børn, og hvis jeg nu tager et barn på 5-6 år, så har vi, når det barn er 10 år, i halvdelen af barnets liv berøvet barnet muligheden for et ligeværdigt liv. For vi har sagt, at det barn skal have en særlig status.

Det er dét menneskesyn, jeg anklager. I det menneskesyn, som, selv om hr. Helge Adam Møllers tale var pænere i tonen – all right, det var også konservativt, og det passer sig vel bedre i de distrikter – end Venstres og Fremskridtspartiets, ligger under fernissen, at et barn på 10 år kan komme i den situation, at halvdelen af dets liv skal leves i det her land, i Danmark, hvor vi har ansvaret, med et særligt stempel på sig.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Fra tidligere debatter ved hr. Helge Adam Møller jo godt, at jeg er uenig med ham på mange punkter. Så jeg vil ikke gentage alle de normale stridspunkter, vi har. Men jeg lagde mærke til, at hr. Helge Adam Møller i sin tale udtrykkeligt remsede alt det gode op, som De Konservative gerne ville gøre for de bosniske flygtninge: De skulle have bedre forhold i lejrene, de skulle have mulighed for at have en virksom dagligdag, de skulle have mulighed for at udfolde sig, osv. osv.

De Konservative vil alt det gode, blot ikke én ting: indvandring; man må ikke gøre flygtninge til indvandrere – vel at mærke, hvis der er gået mindre end 7 år, for når der først er gået 7 år, kan de jo søge statsborgerskab.

Jeg synes, det er utrolig ulogisk, at man siger: Vi vil ikke have indvandring, og når der så går et jerntæppe op efter 7 år, så må de pludselig

godt. Det vil sige, at hvis borgerkrigen i det tidligere Jugoslavien kommer til at vare mere end 7 år – hvad ingen af os håber – så har vi jo alligevel indvandring og med den konservative folketingsgruppes velsignelse, medmindre De Konservative i mellemtiden har fået held til at ændre vilkårene for statsborgerskab så drastisk, at man skal have været her i 25 år. Så kan de jo så fortsætte med at sidde i lejrene, til der er gået endnu flere år.

Jeg vil gerne spørge De Konservative: Mener de virkelig, at det er holdbart, at vi anbringer folk i lejre under isolerede forhold uden integrationsmuligheder i det danske samfund og derpå giver dem et eller andet tilbud om statsborgerskab, som de så ikke kan opnå, fordi de ikke kender noget til det danske samfund, som de har levet i i 7 år? Er det en menneskelig måde at behandle folk på, som man ikke kan sende tilbage til et land, som er totalt smadret?

Jeg kan ikke forstå De Konservatives logik på dette område og vil gerne endnu en gang bede om svar på: Hvad er der galt med indvandring?

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det er jo ikke mærkeligt, at denne debat engagerer så stor en del af Folketingets medlemmer. Den handler om intet mindre end vores følelse af medansvar og ansvar for andre mennesker, vores følelse af, hvad der er en medmenneskelig behandling af dem, der er i vanskeligheder. Spørgsmålet om, hvad der er en anstændig behandling, kan ikke løses, hr. Helge Adam Møller, ved, at man siger, at man kun ønsker et midlertidigt ophold.

Jeg synes, at Det Konservative Folkeparti og Venstre burde vedkende sig det medansvar, som hr. Hans Engell som daværende justitsminister påtog sig, da han i sin tid undertegnede loven vel vidende, at hvis denne lov ikke blev ændret, så ville de pågældende have ret til at søge om asyl. Derfor er afvisningen nu af at give de pågældende en ordentlig tilværelse ikke anstændig; derfor engagerer den så mange af os, og derfor synes vi, at det er en forkert behandling.

Men dertil kommer – og det synes jeg er det, der måske indimellem også gør debatten noget ophidset og vred – at flere af os føler, at man ikke nøjes med at tage det skridt, at man er imod, hvad vi opfatter som en anstændig behandling; man går også videre og blander taktik, almindelig partipolitisk taktik, ind i spørgs-

målet om, hvad der skal være en rimelig behandling af andre. For hvad er det andet end taktik, når man nu vil udsætte loven i disse 12 søgnedage? Det er taktik, fordi man har set, at der var nogle socialdemokratiske borgmestre, som rørte på sig. Det har intet med den folkelige debat at gøre, som man efterlyser, og derfor kommer spørgsmålet også fra radikal side: Hvis det virkelig var den folkelige debat, det drejede sig om, hvorfor sørger man så ikke for at få det ud til folkeafstemning?

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Fru Dorte Bennedsen har et par gange her fra talerstolen efterlyst, hvor den borgerlige stemme er, der holder de gamle dyder og anstændigheden højt. Dertil vil jeg godt i al stilfærdighed sige, at vi har jo altså stadig væk CD i Tinget som et godt borgerligt parti, som altså også har nogle synspunkter på det her område om, at man skal behandle folk anstændigt. Så fru Dorte Bennedsen behøver ikke at spørge mere.

Jeg er glad for, at statsministeren er her, for næste gang der skal udpeges en generalsekretær i FN, så har vi et åbenbart emne her i salen, nemlig hr. Helge Adam Møller. For hr. Helge Adam Møller er jo i stand til at forudse, at inden for de nærmeste to år er konflikten i Bosnien færdig. Det synes jeg er en så høj kvalifikation, at det bestemt burde lede til en stor international post, for der er ikke rigtig nogen andre, der har kunnet sige, at det vil gå sådan. Godt nok tog hr. Helge Adam Møller fejl, da han for et par år siden mente, at den var færdig nu. Men o.k., en enkelt fejltagelse kan der jo være. Og udgangspunktet for midlertidighed er jo, at det om et par år er slut, osv. Der må jeg bare sige til hr. Helge Adam Møller på trods af hans spåevner, at jeg tror ikke på det.

Jeg tror på, at vi får et Bosnien, der er etnisk opdelt. Jeg tror på, at vi bl.a. får voldsomme problemer med de blandede ægteskaber, hvor vi ikke har en chance for at anbringe de mennesker noget som helst sted. Og derfor er det for letkøbt i dag at stå og argumentere omkring en midlertidighed med, at om et par år så er det også i orden.

Jeg vil godt spørge hr. Helge Adam Møller: Hvis nu det går sådan, at den konflikt ikke følger hr. Helge Adam Møllers forudsætninger, hvad så? Skal det så fortsætte med det midlertidige, og hvor længe skal det fortsætte med det midlertidige?

Nu har vi fået befriet Ungarn, nu er Budapest en næsten vestlig by i forbindelse med EU og NATO. Skulle vi så sende flygtningene fra 1956, som vi tog til os, hjem til Ungarn? Eller hvad med dem, der flygtede fra Prag i 1968? Skulle de hjem til Tjekkiet? De har godt nok boet i en menneskealder i Danmark, og deres børn er dansk opdraget, og hvad ved jeg. Jo, siger man, men de er jo flygtninge. Skulle de have været hjem?

Hvor er egentlig grænsen? Skal man blive ved med at sige: Nåh, nu går det nok, og nu går der nok ikke så længe endnu, og nu må vi nok helle-re det ene og det andet? Er der ikke også behov, hr. Helge Adam Møller, for en gang imellem at kunne trække en linje og sige: Nu er der nogle problemer, der ikke ser ud til lige at være så lette at løse, som vi troede de var for to år siden.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Det var mange spørgsmål til to minutter.

Fru Dorte Bennedsen taler meget om et løfte, som jeg skulle have givet, og det ville da glæde mig – for det har ministeren jo også hævdet – hvis der skulle være indgået et politisk forlig eller en politisk aftale om denne her sag; men det er der ikke. Derfor vil jeg godt have dokumentationen for, hvornår og hvor der er indgået et politisk forlig eller en politisk aftale om, at denne sag skal behandles inden jul.

Så til hr. Søren Søndergaard: Bosnierne vil jo komme ud i boligerne alligevel, siger hr. Søren Søndergaard, hvis man følger den holdning, som både fru Birthe Rønn Hornbech og jeg har givet udtryk for, og som også står i betænkningen, nemlig at der skal være mulighed for, at nogle af bosnierne kommer ud, så der bliver mere plads i asylcentre til resten. Jamen der er da en stor og væsentlig forskel, hr. Søren Søndergaard, på, om man kommer ud for resten af sit liv, så længe man bliver boende i Danmark, eller det er en situation, som skal udstrækkes over 1, 2, 3 eller 4 år, nemlig indtil den dag man kan vende tilbage til Bosnien. Der er da en fantastisk stor forskel.

Så siger hr. Søren Søndergaard: Hvorfor skal bosnierne ikke kunne søge asyl? Jamen det hænger jo sammen med, at dette var en særlov, fordi 90 pct. af alle dem, der kom til Danmark, jo ikke kom fra krigshelvedet. De havde været i 6, 8 eller 9 måneder i andre sikre lande, i Holland, Tyrkiet, Makedonien, Ungarn eller andre steder, før de kom til Danmark, og derfor havde de

overhovedet ikke krav på at komme ind i Danmark.

Vi lavede så en lov, der gav dem mulighed for det. Men derfor er det altså, at de ikke opfyldte Genèvekonventionen på det tidspunkt, da de kom. De kom fra et sikkert land. Det er jo en væsentlig forskel.

Så spørger fru Elisabeth Arnold: Er det rimeligt at lade bosnierne sidde 7 år i lejre? Nej, det synes jeg faktisk jeg med hele min ordførertale siger at det ikke er. Men det behøver jo da ikke at kræve, at man giver dem asyl. Man kan da lave en lov, en ændring, som gør, at de, så længe de er her på midlertidigt ophold, hvad enten det er 2, 3, 4 eller 5 år, får en bunke af de rettigheder, som de ellers ville have fået, hvis de havde asyl.

Endelig til hr. Peter Duetoft, som spørger: Hvor lang tid er midlertidigt? Hvor er grænsen? Det har Det Konservative Folkeparti fremsat lovforslag om. For os er grænsen 7 år. Har man været i Danmark som flygtning i mindre end 7 år og situationen bliver normal, så skal man vende hjem til sit eget land. Har man været her længere end 7 år som de chilenske flygtninge – for slet ikke at tale om ungarerne for 40 år siden – så skal man selvfølgelig kunne blive her.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Helge Adam Møller beder mig om dokumentation med hensyn til, hvor løftet er givet.

Hr. Helge Adam Møller kender klart svaret selv, og derfor vil jeg ikke, medmindre jeg får tilsagn fra hr. Helge Adam Møller og fru Birthe Rønn Hornbech, citere ordret, hvor det er givet, al den stund det fandt sted på et møde i Retsudvalget og det er almindelig skik her i huset, at man ikke citerer fra udvalgmøderne. Men hvis fru Birthe Rønn Hornbech mener det, og hvis hr. Helge Adam Møller mener det, så citerer jeg meget gerne. Jeg kan ordvekslingen fuldstændig ordret udenad.

Så vil jeg gerne sige, at jeg står her med et stykke papir, hvor der står: Det er ulykkeligt, at udlændingsspørgsmål på denne måde skal gøres til indenrigspolitisk taktik, et instrument i kampen for magten uden hjerte og holdninger. Det kan føre til den farlige misforståelse i fanatiske og racistiske smågrupper, at der er folkelig opbakning til de fremmedhadske aktioner, vi desværre også har oplevet på dansk jord. Det er der ikke.

Disse ord af Venstres formand på Venstres

landsmøde i efteråret er Socialdemokratiet meget enig i.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg vil gerne henstille, at man nævner, hvor citater er fra - for en anden gangs skyld.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Hvis hr. Helge Adam Møller ikke kan huske, hvor citaterne er fra, så kunne han f.eks. bede hr. Tom Behnke fra Fremskridtspartiet om at komme herop og fortælle det; så kunne det måske blive bragt på plads.

Så vil jeg derudover sige, at hr. Helge Adam Møller sagde, at der var jo en meget stor forskel på den måde, som Det Konservative Folkeparti ville løse boligproblemet på, og den måde, som regeringen foreslog, for Det Konservative Folkeparti ønskede jo ikke, at de skulle blive boende i Danmark; de skulle f.eks. kun være her i 4 år. Men vil hr. Helge Adam Møller ikke give mig ret i, at det kræver præcis lige mange boliger i dag, hvad enten de mennesker, man putter ind i boligerne, skal bo i dem i 4 år, i 7 år eller i 10 år?

Kunne vi ikke få et klart svar på det? For så kan vi få afklaret, at fra Det Konservative Folkepartis side er der ingen støtte til Thorkild Simonsen. Det skal jeg ikke beklage, tværtimod; det synes jeg er en fornuftig holdning, for det er den eneste holdning, der er realistisk.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Nej, hr. Søren Søndergaard, det kan jeg ikke bekræfte. Det er ikke lige meget, om man skal være her i 3, 4 eller 5 år, eller om man skal være her resten af sit liv.

Der er en væsentlig forskel, for hvis man får asyl med henblik på at skulle være her resten af sit liv, så skal den bolig, man skal have, sandsynligvis være for resten af livet. Men hvis det stadig væk drejer sig om en midlertidig tilladelse i 2 eller 3 år, er det et andet boligbehov, og så er der langt flere, der kan blive i asylcentrene. Så det kan overhovedet ikke sammenlignes.

Så til fru Dorte Bennedsen, der godt vil have min tilladelse til at citere fra Retsudvalget: Ja, meget gerne. Jeg kan sige nøjagtigt, hvad jeg selv sagde, for det er jo tilladt. Jeg har i Retsudvalget sagt - jeg tror ved to møder - at jeg havde ingen intentioner om, at dette lovforslag skulle træneres eller forsinkes ud over jul. Det havde

jeg ingen planer om på det tidspunkt. Det har jeg sagt til fru Dorte Bennedsen masser af gange.

Men der er jo sket noget, siden de ord faldt for en uge eller 9 dage siden. Der er sket en stor udvikling, og der er kommet en debat. En række af Socialdemokratiets fremtrædende borgmestre har peget på, at de synes, der er noget helt galt. Thorkild Simonsen har peget på, at han syntes, det var rigtigt, at man lavede et nationalt kompromis mellem regeringen, De Konservative og Venstre, og det er det, vi har lagt op til. Jeg kan også godt sige her, at jeg har ikke noget som helst imod det - jeg ville faktisk synes, det var dejligt - hvis indenrigsministeren ville sige, hvad der var aftalt og hvad der ikke var aftalt på de to møder, der har været i Indenrigsministeriet. Det har indenrigsministeren min fulde tilladelse til.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg skal oplyse, at jeg agter at udsætte mødet ved 12-tiden.

Anne Baastrup (SF):

Venstre og De Konservative har vist en utrolig holdning til andre mennesker. Vi så det under debatten om indfødsretslovsforslaget forleden dag, og vi ser det i dag. Det, Venstre og De Konservative nu opnår, er, at de mennesker, som har oplevet krigens rædsler, som er flygtet over hals og hoved, og som lever under trange forhold, under psykisk belastning og i uvidenhed om deres families fremtid, skal have endnu en dårlig jul.

Det håber jeg at medlemmerne af Venstres og De Konservatives folketingsgrupper husker, når de sidder over juleanden.

Det, de to partier reelt opnår, er, som hr. Bjørn Elmquist sagde for et stykke tid siden, at lovforslaget bliver udsat til vedtagelse den 12. januar - intet andet. Asylansøgningerne bliver behandlet fra 1. januar. Det er udelukkende en utryg jul, disse mennesker får.

Der har været en del debat om, hvorvidt dette handler om galluptal. Jeg er fuldstændig enig med hr. Steen Gade. De bosniske flygtninge bliver her under julen gidsler for galluptal.

Sagen er, at det er vigtigt at give disse mennesker, som ikke får ret til asyl, en reel mulighed for at genopbygge deres arbejdskraft og genopbygge deres psykiske råstyrke, således at de, når krigen er slut, rent faktisk har fysisk og psykisk mulighed for at vende tilbage og genopbygge deres land.

Det er nødvendigt at give dem de muligheder. Hvis vi ikke får vedtaget det her lovforslag med ændringen i § 9, stk. 2, nr. 5, får de ikke reelle muligheder.

Der har været en del debat omkring integrationspolitikken. Desværre er den startet i kommunerne omkring det her lovforslag. Det er en debat, som vi fra SF's side har søgt at få rejst gentagne gange, men hver gang har det været svært.

Vi har haft en forfejlet boligpolitik igennem mange år. Vi har i nogle kommuner et højrentebyggeri, som gør, at mennesker med almindelige indtægter ikke har råd til at bo der. Derved tvinger man kommunerne til at anvise boligerne til folk på overførselsindkomster. Jeg har eksempler på reklamer i indvandrerorganisationernes blade fra 1970'erne, hvor man opfordrede dem til at flytte til Ishøj. Der var gode, store boliger. At Ishøj Kommune har så mange indvandrere i dag, skyldes denne boligpolitik.

Forudsætningen for, at vi kan få en reel integration af flygtninge og indvandrere i landet, er ligestilling på arbejdsmarkedet; det er starten til den reelle integration. Det er dér, diskussionen skal gå: Hvordan kan det lykkes for os at sikre et reelt arbejdsmarked også for flygtninge og indvandrere?

Den debat vil SF meget gerne deltage i, og vi håber, at Venstre og De Konservative vil bidrage konstruktivt og positivt.

Elisabeth Arnold (RV):

Da vi i 1992 vedtog loven om midlertidigt ophold til de bosniske flygtninge, var det ud fra grundige overvejelser og nøje diskussioner, bl.a. med FN's Flygtningehøjkommissariat, der i parentes bemærket tidligere har haft en formand, der var fra partiet Venstre.

Flygtningehøjkommissæren anbefalede de europæiske lande, der modtog bosniske flygtninge, at gennemføre lovgivning for midlertidigt ophold, men gjorde samtidig opmærksom på, at midlertidigheden måtte være af en sådan karakter, at den ikke krænkede de rettigheder, som andre asylansøgere ifølge landets lovgivning havde.

Vi har altså hele tiden vidst, at der måtte være en grænse for midlertidigheden. Vi satte den dengang efter nøje diskussioner i Folketinget til to år. Det vil sige, at hver enkelt bosnisk flygtning efter 2 års ophold i Danmark kan søge om asyl, og at asylsagerne vil blive behandlet ifølge vore normale regler herom.

Det er den situation, der er indtrådt nu. Allerede her i december vil der være en håndfuld bosniske flygtninge, som ifølge loven fra 1992 vil søge om asyl, og deres sager vil blive behandlet. Vi har selv været med til at vedtage loven med stort flertal her i Folketinget. Det Radikale Venstre støttede også loven, og vi er fuldstændig klar over, at nu må vi tage konsekvenserne af loven og gennemføre det, vi dengang håbede ikke skulle blive nødvendigt. Vi har ikke været i stand til at bremse eller standse krigen på Balkan. Vi er selv medansvarlige for, at vi følger vor egen lovgivning.

Vi ønsker desuden, at de bosniere, som ikke kan opnå asyl, får en anstændig tilværelse her, indtil krigen er slut. Der vil givetvis være nogle, som ikke kan opnå asyl, men som vi ikke kan sende tilbage. For hvad skal vi sende dem tilbage til? Til lejre i nabolandene, hvor de kan sidde og rådne op sammen med hundredtusinder af andre flygtninge fra området? Tilbage til et land, der er fuldstændig brændt ned og hærgnet af flere års borgerkrig?

De mennesker skal have ordentlige vilkår her, på trods af at de i de næste to år vil få tilbudt midlertidig opholdstilladelse. Vi går varmt ind for, at vi får den løsning, og vi er glade for, at det er lykkedes at skaffe et flertal for den. Vi beklager dybt, at Venstre og De Konservative ikke følger intentionerne fra 1992-loven op og gennemfører denne her lovgivning sammen med os andre.

Vi beklager også udsættelsen af tredjebehandlingen, men den forhindrer jo ikke loven i at blive vedtaget. Det skal vi nok sørge for.

Søren Søndergaard (EL):

Hvis vi kigger lidt mere overordnet politisk på den debat, vi har i dag, så skulle man jo næsten tro, at det hele var en aktion igangsat af Venstre eller måske af Fremskridtspartiet med det formål mere eller mindre for altid eller i hvert fald for lang tid fremover at forhindre en tilnærmelse mellem Det Konservative Folkeparti og de små borgerlige midterpartier, CD og De Radikale.

Jeg synes, man kan konstatere, at aktionen fra Venstre langt hen ad vejen er lykkedes. Man kan i hvert fald konstatere, at i de indlæg, der har været fra CD og De Radikale, har man nok ikke snakket sig tættere til Venstre i den politiske debat, men nok snarere snakket sig længere væk fra dem, og det er jo meget naturligt med de tanker, som er blevet lagt frem.

Der er blevet efterlyst en debat om det her spørgsmål. Det er en debat, som Enhedslisten i hvert fald meget gerne vil tage. Som også andre på venstrefløjen har vi jo været klare til at tage debatten også i valgkampen. Men det, der under os, er jo, at når debatten bliver taget, så er der en hel masse svar, der ikke bliver givet, f.eks. til et spørgsmål, som er blevet stillet her i debatten. Det er det spørgsmål, som man har kunnet læse på forsiden af aviserne om, at de 18.000 bosniske krigsflygtninge hokuspokus skulle blive til 50.000 bosniere, således som tidligere udenrigsminister hr. Uffe Ellemann-Jensen har fremført.

Det ville jo være relevant, at de, som siger, de ønsker debatten, så kom herop og forklarede, hvordan det regnestykke var blevet lavet. Men dér ser vi så en fantastisk mangel på lyst til at gennemføre en debat. Man fristes til at sige, at der næsten er total debattavshed, og det er underligt. Det samme gælder for nogle af de andre spørgsmål, hvor der måske nok bliver svaret, men hvor svarene tenderer til at gå i sort. For eksempel forstod jeg stadig væk ikke på hr. Helge Adam Møller, hvorfor bosnierne er den eneste gruppe i hele verden, som ikke skal have ret til at søge asyl i Danmark.

Jeg forstod, det var noget med, at De Konservative engang havde været med til at vedtage en lov, men jeg må indrømme, at det ikke besvarer mit spørgsmål: Hvad er grunden til, at bosnierne er de eneste mennesker, de eneste flygtninge i hele verden, som ikke skal have ret til at søge asyl i Danmark – set ud fra et moralsk synspunkt og ud fra et holdningsmæssigt synspunkt? Jeg synes, det kunne være relevant at få besvaret det spørgsmål.

Til sidst vil jeg stille et spørgsmål til indenrigsministeren, som jo kommer herop bagefter. For jeg synes, at denne her debat har rejst spørgsmålet om, hvorvidt man egentlig – i hvert fald hvad angår flygtningelovgivningen – kan stole på Venstre og De Konservative. Jeg vil da godt give en ros til Fremskridtspartiet. Fremskridtspartiet har i denne her sammenhæng været en klar undtagelse. Fremskridtspartiet har ikke spillet med fordækte kort. Fremskridtspartiet har blæst i den rene trompet og har straks, da de her ting blev lagt frem, forklaret, hvad man mente, og at man ville have folkeafstemning, osv. osv.

Men det gælder jo ikke for Venstre og De Konservative. Ser man på jugoslaverloven fra 1992, fik Venstre og De Konservative indført en

toårig udsættelse af de bosniske krigsflygtninges mulighed for at få deres asylsag behandlet. Nu kræver Venstre og De Konservative så, at denne udsættelse skal ændres til 3 år og måske så 4 år – med det mål at få den ændret til 7 år.

Som en del af den samlede pakke, som L 85 og L 86 udgør, har man jo haft en klar aftale, hvor Venstre og De Konservative accepterede en færdigbehandling af forslagene inden jul, så lovene kunne træde i kraft pr. 1. januar 1995. Nu har vi så set, at de direkte har samlet underskrifter for at forhindre færdigbehandlingen. Det er sådan set baggrunden for, at jeg godt vil spørge indenrigsministeren, hvilke konsekvenser indenrigsministeren drager af det forløb, hvor V og K altså løber fra indgåede aftaler, såvel nogle, man har indgået her i salen, som nogle, man har indgået andetsteds – vel at mærke aftaler, man løber fra, ikke fordi der er noget, der har ændret sig i situationen, men ene og alene fordi man ønsker at score nogle politiske point på uenigheder i det socialdemokratiske bagland.

Hvordan har indenrigsministeren det med sådanne forligspartnere, som altså godt vil deltage ved bordet og godt vil spise med, men som altså ikke vil være med til at betale regningen bagefter? Jeg skal selvfølgelig ikke lægge indenrigsministeren ordene i munden. Indenrigsministeren taler for sig selv, men den tanke er måske forekommet indenrigsministeren, at det lige præcis på flygtningespørgsmålet er med V og K som en vis person, at når man rækker denne visse person en lillefinger, så forsøger vedkommende at snuppe hele armen.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Nu er vi kommet igennem ordførerrækken, og jeg må konstatere, at Det Konservative Folkepartis formand, hr. Torben Rechendorff, har forladt salen. Den konservative gruppeformand, hr. Hans Engell, er her ganske vist stadig, men jeg må alligevel konstatere, at jeg ikke har fået svar på de spørgsmål, som jeg stillede.

Hr. Ivar Hansen havde anstændighed nok til at gå op og svare, men jeg konstaterer, at de to konservative formænd ikke har ønsket at svare. I den forbindelse kom jeg af en eller anden grund til at tænke på det efterhånden ret berømte ord fra det tidligere radikale medlem fru Aase Olesen: Et ord er et ord, og en mand er en karklud.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, og da starter vi med indenrigsministeren.

Mødet udsat kl. 11.57

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne starte min besvarelse med et par ord til hr. Ivar Hansens indlæg. Venstres gruppeformand sagde: Denne debat handler ikke om en anstændig og ordentlig behandling af de bosniske krigsflygtninge; det har slet ikke noget med dét at gøre.

Jeg vil godt sige helt stilfærdigt, at en sådan udtalelse vidner om en meget, meget lang afstand til de mennesker, det drejer sig om. Det vidner simpelt hen om, at man ikke kan have siddet stille og roligt og diskuteret hverdagen med nogle bosniske krigsflygtninge. Man kan ganske enkelt ikke have sat sig ordentligt ind i, hvad det er for en situation, de pågældende mennesker lever i.

Derfor vil jeg godt beskrive, hvad der skete i tirsdags. Da det blev almindeligt kendt, at Venstre havde taget initiativet til at samle underskrifter imod bosnierlovens vedtagelse, gik der en ny chokbølge igennem asylcentre overalt i landet. Vi fik rapporter ind til Indenrigsministeriet om, at folk simpelt hen totalt mistede deres orienteringssans, for de vidste jo, at det danske samfund havde tænkt sig at leve op til de forpligtelser, som vi har påtaget os, og de løfter, som vi stillede i udsigt, da vi for to år siden lavede en bosnierlov, der lagde en overgrænse på to år fra starten på asylsagsbehandlingerne.

Men ikke nok med det: Jeg fik senere på aftenen beretninger om, hvordan folk stod i kø ved telefonbokse, og var der ikke plads nok inde på asylcentre, stod man nede på gaden og ringede fortvivlet rundt for at høre: Hvad er det nu, der sker? Er man nu på vej til at fjerne den virkelighed, som nu endelig begynder at tage en lille smule form omkring os? Det var det spørgsmål, som mange bosniere stillede sig i tirsdags. Når man er krigsflygtning i et fremmed land og ikke rigtig kender nogen menne-

sker, ikke rigtig kender det danske system, skal der i virkeligheden ret meget til, ret stor fortvivlelse og usikkerhed og frygt til, før man går ned i en telefonboks, får hjælp til at slå ministeren for området op i telefonbogen og ringer og spørger: Hvad er det, der sker for os nu? Det var den chokbølge, der gik igennem 18.000 sårbare mennesker her i tirsdags.

Når jeg godt vil tage det udgangspunkt, er det, fordi jeg i hvert fald godt kan undre mig over, at man for at score en lille, hurtig politisk gevinst – et eller andet, som måske nok kan have en meget kortvarig positiv effekt i form af en befolkningsrespons, for at score den lille, men jeg understreger helt kortsigtede gevinst – beslutter sig for alligevel at sætte hele dette cirkus i gang. For alle har jo vidst, at loven bliver vedtaget under alle omstændigheder; det var alene et spørgsmål, om det skulle være i dag, eller om det blev efter nytår.

Og for at få den lille, kortsigtede gevinst julen over finder man den allermest sårbare gruppe, der overhovedet findes i Danmark. Man tager det, som jeg vil kalde de allermest flossede nerver, der kan opdrives her i landet, og dem rister man så over en sagte ild endnu en måned med alt, hvad det nu engang fører med sig af utryghed, ulykke og i det hele taget med en virkning, som ikke er befordrende for det, som V og K i hvert fald siger de gerne vil, nemlig hjælpe de bosniske krigsflygtninge.

Jeg vil godt sige dette her til hr. Ivar Hansen, for der er en afgrund til forskel mellem det, der blev sagt her fra talerstolen om, at det ikke var det, det handlede om, og så den virkelighed, som nogle af os, der er tæt på problemerne, kender: medarbejderne rundt omkring i asylcentre, pårørende, venner, lærere, arbejdsgivere – for sådan nogle er der jo også, mennesker, der har taget folk fra det tidligere Jugoslavien i praktikordninger eller i følordninger. Det, de kan beskrive, er den chokbølge, man startede i tirsdags.

Så kan man sige: Nå ja, men det er jo kun en udsættelse, der varer i en måneds tid. Jamen så godt kender de pågældende altså ikke det danske politiske system. De kunne bare se, at der var noget, der var ravsuskende galt, som unddrog sig almindelig logik – og jeg vil i forhold til det forhandlingsforløb, vi har været igennem her i Folketinget, også godt sige: noget, der undrager sig en ganske almindelig, god politisk samarbejdsform.

Så vil jeg vende mig til fru Birthe Rønn Horn-

bech. Da jeg sad og lyttede til hendes indlæg, kom jeg til at tænke på den franske forfatter Albert Camus, som engang sagde noget i denne her retning, og det var efter, at han havde oplevet en debat i Nationalforsamlingen: Hvilken pragtopvisning i politisk opportunisme. Når den politiske småtskårenhed bliver for iøjnefaldende, mister både de småtskårnens tilhængere og deres modstandere respekten for politik og for intellektuel retlinethed.

Det er et citat, der ligger en halv generation tilbage eller noget i den retning, men jeg kom til at tænke på det, da jeg hørte Venstres ordførers indlæg, og jeg vil godt begrunde hvorfor.

Fru Birthe Rønn Hornbech sagde: Hvorfor skal de dog overhovedet igennem asylsystemet? Jamen hvad er det dog for et spørgsmål at stille? Har fru Birthe Rønn Hornbech glemt, at Venstre og De Konservative, da de havde regeringsmagten, netop selv fremsatte et lovforslag om, at man kun kunne udskyde asylsagsbehandlingen i to år?

Et spørgsmål stillet på den måde: Hvorfor skal de da overhovedet igennem en asylsagsbehandling? er klar vildledning i forhold til en undrende offentlighed, som jo altså ikke kender til, hvordan denne lovgivning er skruet sammen, fordi man derved prøver at lave en skævforklaring eller en skævvridning af de faktiske vilkår, så mange mennesker tror, at det er noget, vi bare kunne lade være med at gøre.

Derfor vil jeg godt endnu en gang minde om, at asylsagsbehandling kan vi ikke fratage nogen. Bosnierne har vi frataget den i to år, og det eneste, vi gør nu, er, at vi sætter nogle regler for, hvad der skal ske, når folk har fået asyl, og når folk har fået afslag på asyl. Det, vi gør, er, at vi sætter vi en overgrænse for, hvor lang ventetiden kan være ud over de to-tre år, som folk allerede har ventet.

Et andet eksempel fra fru Birthe Rønn Hornbechs tale er spørgsmålet: Hvorfor skal det her dog jaskes igennem? Hvis der havde været rimelighed til, ville fru Birthe Rønn Hornbech have stillet sig selv det spørgsmål eller i det mindste stillet det til os andre, dengang vi besluttede, at dette skulle og kunne nemt vedtages inden jul.

Det er samtidig også en besvarelse til hr. Søren Søndergaard, som spurgte lidt til de kommende samarbejdsrelationer, og om det vil jeg godt sige, at når både fru Birthe Rønn Hornbech og ordføreren for Det Konservative Folkeparti sagde – og det er et direkte citat fra fru Birthe

Rønn Hornbechs indlæg: »Vi fik ikke noget tilbud om at få indflydelse«, så er det jo rent hukommelsestab. Jeg vil godt minde om de møder, vi holdt, de forhandlinger, vi havde den 22. og den 24. i forrige måned. De møder holdt vi med henblik på at finde en enighed og finde den bredde, der nu engang skulle til. Det var et lovforslag, som indeholdt både noget, som V og K godt kunne lide, og noget, som V og K var mindre begejstrede for.

Det, som V og K godt kunne lide, var de opstramninger, som vi netop stemte om, og det endte så med at blive lovforslag nr. L 85. Men man brød sig ikke så meget om det med bosnierne. Som led i de forhandlinger endte det med – inspireret direkte af Det Konservative Folkeparti – at vi splittede lovforslaget op. Det blev til to lovforslag. Der blev lavet en aftale med V og K om opstramningerne og tilsvarende med SF og liste Ø om bosnierloven. Og samtidig så vi hinanden i øjnene og sagde – og det er jo så senere blevet gentaget på Retsudvalgets møde – at så ville man ikke træne den del af det, som man ikke brød sig om.

Det vil sige, at det, der er sket her, er sket i fuld overensstemmelse med det, vi har siddet og sagt under forhandlingerne, og derfor er det faktisk ret ejendommeligt at høre fru Birthe Rønn Hornbech, der var den allerførste, der blev indbudt til forhandlinger, sige: Vi fik jo slet ikke noget tilbud om at få indflydelse. Jo, det var derfor, vi forhandlede. Det var derfor, vi sadovre i Indenrigsministeriet den 22. og den 24., og det var også af den grund, at jeg beklagede, at vi måtte dele det op, men når det nu ikke kunne være anderledes, så valgte vi i fællesskab den metode.

Endnu et eksempel fra Venstres tale. Man siger: Vi vil gerne medvirke til at give bosnierne nogle bedre vilkår. Ja, man kan undre sig! Jeg undrede mig også, da jeg læste betækningsbidraget. For de bedre vilkår er jo præcis dem, som V og K har stemt imod, da de var fremme til afstemning her lige før sommerferien. Altså hvis man gerne vil, hvorfor gør man så det modsatte? Hvad er det dog for en form for politisk logik? Derfor mener jeg, at man også her er ude i en skævvridning af problemerne, og det inspirerede mig som sagt til dette citat.

Så siger fru Birthe Rønn Hornbech også, at Socialdemokraterne kaster sig ud i et frådende raseri, når der skal diskuteres udlændingspørgsmål, men siger jo samtidig, at vi ikke vil diskutere det, at vi fejrer det ind under gultvæp-

pet, at der er berøringsangst, at vi slet ikke vil se tingene i øjnene. Altså, der kan jo ikke være tale om begge dele på samme tid.

Derudover vil jeg godt sige, at er der sket noget på dette område, så er det sket efter, at der kom et regeringsskifte for to år siden. Hvis regeringen og Socialdemokratiet havde været helt afvisende over for at drøfte udlændingeproblemer, havde vi vist ikke haft Byudvalgets rapport, to store, meget gennemanalyserende værker, som ikke blot er skrivebordsteorier, men en indsats, en politisk indsats i forhold til de såkaldte ghettoproblemer, en politisk investering til 1,6 mia. kr. Den slags når man da ikke frem til uden en meget stor og dybtgående og indimellem også meget vanskelig debat! Der er bestemt ikke tale om at få skubbet noget ind under gulvtæppet.

Jeg vil til en anden del af fru Birthe Rønn Hornbechs tale blot komme med en enkelt bemærkning, og det er til det, der blev sagt om, at godt nok har Indenrigsministeriet forsøgt at give lidt bedre oplysninger end den tidligere regering, men at det, der kommer ud af det, når det gælder statistik, er løgn og latin. Jeg må nok sige, at det er stærke sager, også fordi det kommer fra et parti, som sad i en regering, som faktisk vægrede sig imod nogen debat overhovedet; man gav nemlig aldrig en konkret oplysning fra sig. Man gav aldrig et tal fra sig. Det var fuldstændig umuligt at få overblik over, hvad det var, der egentlig skete på udlændingeområdet. Derfor har vi nu anlagt en ekstremt åben linje i det nuværende Indenrigsministerium.

Så vil jeg gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech: Hvordan skal man bære sig ad med at måle forskellen på tidsforbruget i asylsagsbehandlingen, før vi lavede nogle opstramninger, og efter at vi lavede nogle opstramninger, hvis man ikke måler det på perioden, sådan som det var før og efter? Jeg kender i hvert fald ikke andre metoder end den, vi har kunnet efterprøve i Indenrigsministeriet, og jeg vil godt gentage de tal, som fru Birthe Rønn Hornbech også selv nævnte, nemlig at det, der tidligere tog 147 dage, nu tager 38 dage, når det gælder visse typer asylsager. Hvad er der af løgn og latin i det? Jeg har flere gange her fra Folketingets talerstol efterlyst bare en lille smule – jeg vil ikke engang sige tilfredshed, men dog glæde også hos oppositionen over, at det nu omsider for alvor er ved at lykkes at få så meget has på de alt, alt for lange sagsbehandlingstider, sådan som det afspejler sig nu.

Så siger fru Birthe Rønn Hornbech: Det er jo bare, fordi man ikke har talt de sager med, der er startet før opstramningerne og afsluttet efter. Jamen havde man taget dem med, ville det jo slet ikke afspejle ændringerne.

Så siger fru Birthe Rønn Hornbech: Og så ligger der jo en hel masse sager dér og bare sylter og bliver ældre og ældre. Jeg er glad for at kunne meddele Folketinget, at når det gælder de åbenbart grundløse sager, er puklerne væk. Der er ingen sager, der bliver ældre og ældre. For samtidig med at man har opnået de kortere sagsbehandlingstider, har man også fået spist puklen. Så det er endnu en falsk vinkel i den måde, fru Birthe Rønn Hornbech argumenterer på.

Så har jeg en enkelt bemærkning til hr. Steen Gade. Jeg er – som det vel også fremgår – aldeles enig i den holdning, der ligger bag det indlæg, der kom fra SF's gruppeformand, men jeg synes alligevel, at det næsten kunne komme til at lyde, som om SF havde været imod den måde, man indkvarterede folk på.

Jeg vil godt minde om, at den meget pauvre indkvartering, der er tale om – og det tror jeg alle, der interesserer sig for de her spørgsmål, erkender, men det var den bedst mulige, det var det, der kunne lade sig gøre på det tidspunkt – var der et meget bredt flertal i Folketinget for, også omfattende SF. Derfor har vi et fælles ansvar for tilstanden, som den er nu. Det fælles ansvar oplever vi nu at VK løber fra, og jeg synes, at det på mange måder egentlig er en trist dag i så henseende.

Så har der været ført en hel del debat om, hvor bosnierne skal bo. Og så forsøger man at skildre det, som om det er 50.000 mennesker, og at det er noget, der skal ske lige her og nu. Det er velkendt, men for god ordens skyld vil jeg godt lige gentage det: Det drejer sig om mellem 18.000 og 19.000 bosniske krigsflygtninge. En stor part af dem er familier; derfor er der reelt kun tale om, at det er omkring 7.000, der skal placeres. Men det med at placere dem betyder jo ikke, at de skal rykkes rundt i landet, og at der skal findes helt andre steder end dér, hvor de bor, nogle lejligheder i det almennyttige boligbyggeri i Brøndby eller noget i den retning. Nej, der er jo tale om mennesker, som, netop fordi de har været her i et par år, nu er begyndt at slå lidt rødder i de lokalsamfund, hvor de helt tilfældigt er endt.

Jeg vil godt sige, at når mange af dem faktisk ønsker – fordi krigen ikke er slut endnu – at bli-

ve i netop de lokalsamfund, så er det, fordi befolkningen har taget godt imod dem, så er det, fordi sportsforeningerne har åbnet sig, så er det, fordi de er begyndt at gå på aftenkursus, hvor de følger sprogundervisning eller noget helt andet, så er det, fordi de er begyndt at få et nabo-forhold til dem, der åbnede deres lokalsamfund for dem.

Derfor er den opgave, vi står over for, slet ikke så uoverskuelig, som nogle forsøger at give indtryk af. Vi har jo samtidig allerede her, inden asylsagsbehandlingen starter, sat et forsøg i gang med det, som vi kalder for satellitter, det vil sige nogle private huse, som man lejer til de bosniske krigsflygtninge, beliggende nogenlunde i nærheden af asylcentre, og sådan at de nu kan begynde at flytte ud, ofte et par familier sammen. Det er bestemt heller ikke nogen særlig god indkvarteringsform, men den er langt, langt bedre end det at bo en hel familie i et værelse på 12-15 m² i et asylcenter.

Jeg har netop i dag modtaget en indberetning fra statsamterne, som jo står for denne opgave. Den siger, at der er 5.366, der har ydret ønske om at flytte ud fra asylcentre. Deraf er langt størsteparten folk, der ønsker at flytte ind i private huse, altså den satellitmodel, som jeg beskrev før, og et mindretal på 401 ønsker at flytte ind privat, altså bo hos private familier. Det vil jo typisk nok være folk, som simpelt hen har knyttet venskabsbånd til folk i lokalsamfundet, og hvor begge parter gerne vil prøve at løse en indkvarteringsopgave i fællesskab.

Det, som man siger fra statsamterne i denne rapportering, er, at man regner med i løbet af forholdsvis få måneder – og dér siger man altså 3-4 eller måske 5 måneder – allerede at have skaffet de første 4.000 pladser på denne her måde. Det er ikke sådan, at det helt dækker behovet, men det vil jo betyde, at der bliver mere plads i asylcentre, sådan at der kan skabes mere private forhold for dem, der bliver tilbage.

Der er også kommuner, der har henvendt sig for at spørge: Er det dog ikke muligt, at vi kan få lov til at lave lidt mere almennyttigt boligbyggeri end det, vi ellers har planlagt, eller fremskynde noget af det, vi skulle bygge senere, for vi vil gerne have lov til at beholde vore flygtninge? Det er der – fuldstændig på tværs af partiskel – kommuner, der henvender sig om. Det er ikke sådan, at man kan sige, at det kun er socialdemokratiske kommuner, der tager den slags initiativer. Det er også Venstrestyrede kommuner, der tænker sådan.

Derfor synes jeg også, at man bliver nødt til at notere sig – og det gør jeg også med glæde – at den kuldslæthed, som vi oplever her i Folketinget fra VK omkring de bosniske krigsflygtninge, altså ikke råder ude i lokalsamfundene. Dér er der brave konservative folk og Venstremænd, som har taget denne opgave til sig og på sig, og som er i fuld gang med at forsøge at finde løsninger på den meget belastede situation, som de bosniske krigsflygtninge befinder sig i.

Det vil sige, at der allerede nu, selv inden vi har startet asylsagsbehandlingen, er en begyndende bevægelse væk fra centrene og ud i samfundet. Så i stedet for at forsøge at skabe indtryk af, at det her er en fuldstændig uløselig opgave, burde man appellere til medspil, til en, ja, lad mig bare kalde det lidt menneskelig omsorg for den aller-, allersvageste gruppe, der findes her i landet.

Der var flere af ordførerne, der lidt tidligere sagde, at de undrede sig nu trods alt over at finde Venstre og De Konservative sammen med Fremskridtspartiet i det her spørgsmål. Tja, jeg ved egentlig ikke, om jeg undrer mig særlig meget. Ikke efter at have hørt Venstres to udlændingepolitiske ordførere, fru Birthe Rønn Hornbech i dag og fru Inge Dahl-Sørensen i går.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Når ministeren siger, at den tidligere regering overhovedet ikke fremlagde nogen statistikker, oplysninger eller debatoplæg omkring situationen vedrørende flygtninge i Danmark, så passer det ikke. Så sent som i foråret 1992, nemlig inden lovforslaget blev vedtaget, lagde den daværende justitsminister, hr. Hans Engell, et meget omfattende debatoplæg frem, der var fyldt med statistikker, facts og konkrete forslag til, hvad der burde gøres.

Jeg må så vende mig til de to møder den 22. og den 24. november, som ministeren omtaler. Ministeren siger, at der var forhandlinger. Nej, der var såmænd ikke særlig mange forhandlinger, for ministeren ville ikke give sig én eneste tomme i det, der var kardinalpunktet for Venstre og De Konservative, nemlig at det skulle være en midlertidig opholdstilladelse.

Når ministeren så siger, at der er lavet en aftale med KV om opstramninger i sagsbehandlingen, passer det jo ikke. En aftale betyder vel, at man giver og tager, men vi fik ikke ændret et komma! Det var en lov, som ministeren havde klar, og hvorom vi bare sagde: Den kan vi godt stemme for, ingen problemer i dét.

Så siger ministeren, at vi så hinanden i øjnene og lovede, at man ikke ville træne sagen. Vi så hinanden i øjnene, og jeg sagde, at jeg havde ingen intentioner – som jeg tidligere i dag har sagt – om at forsinke behandlingen af disse sager. Det havde jeg ingen intentioner eller planer om på det tidspunkt, men som jeg også forklarede tidligere i formiddag, er der sket noget siden.

Men nu har ministeren forklaret, hvad der skete på disse møder. Så vil jeg godt tillade mig lige til slut at sige: Hvad er det så, ministeren ikke har forklaret, som skete på de møder? Jo, ministeren gjorde meget ud af det urimelige og umenneskelige i den situation, vi nu satte bosnierne i ved at forsinke denne sag i 12 dage.

Dette indgik overhovedet ikke i ministerens argumentation under de møder. Det eneste, ministeren lagde vægt på under mødet den 24. november, og argumentet for, at sagerne skulle behandles før jul, var: De stramninger, vi nu har i sagsbehandlingen, vil vi godt have vedtaget hurtigst muligt, for der er kommet en række ubehagelige høringssvar fra Amnesty International, fra Dansk Flygtningehjælp, fra Dansk Center for Menneskerettigheder, og det kan jeg ikke bære. Og jeg synes ikke, det er rimeligt, at denne debat skal køre hele vejen, så derfor vil vi godt have dem igennem hurtigst muligt, så at jeg ikke skal bruge hele julen og nytåret på at forsvare noget, som jeg synes er urimeligt.

Det var ministerens argumentation for, at sagen skulle igennem inden jul, og det kan de, der deltog i mødet, jo klart bekræfte.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Der er krig i Jugoslavien. Det er i virkeligheden også grundlaget og baggrunden for den debat, vi har her i dag.

Jeg har fulgt debatten i dag om de bosniske krigsflygtninge og vores behandling af de ulykkelige mennesker, som har måttet flygte her til landet.

Jeg havde ikke forestillet mig, at det skulle komme så vidt, at vi skulle høre de indlæg fra Venstre og De Konservative, som vi har hørt i dag. På den ene side konstaterer jeg, at Det Konservative Folkepartis ledelse er her i salen nu. Så meget desto mere skal jeg beklage, at Venstres ikke er her. Men nu har man jo også fået afleveret sine budskaber i tv og i presse.

Jeg har haft det rigtig dårligt i dag med Venstres og De Konservatives indlæg. Jeg synes, det er trist. Jeg synes, det er trist at høre fru Birthe Rønn Hornbech, hr. Ivar Hansen og hr. Helge

Adam Møller. Jeg synes, det bærer præg af en appel til noget af det dårligste, jeg har hørt meget længe; jeg bryder mig ikke om stilen og indholdet.

Og jeg vil gerne sige, at jeg i dag har konstateret, at man har erkendt fra Venstres og De Konservatives side, at den jugoslaverlov, som bærer hr. Hans Engells underskrift, indeholdt, at man efter to års ophold her i landet skulle have mulighed for at søge asyl.

Forklaringen uden blusel er her: Det er en ren tilståelsessag for Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet i dag. Der er ingen saglig begrundelse for at kræve denne lov udsat. Det har kun ét formål. Det er et forsøg på at genere regeringen og Socialdemokratiet, ud fra et taktisk synspunkt.

Man har også forestillet sig – eller tilstået, om man vil – at hensigten, hvis vi endelig kigger på indholdet et øjeblik, skulle være at udsætte sagsbehandlingen for asylansøgere ét år ad gangen.

Må jeg spørge Venstre og De Konservative: Hvad forestiller man sig egentlig? Hvor længe forestiller man sig egentlig at man er i stand til at forudse krigsforløbet i Jugoslavien? Ét år til, to år til, tre år til, fem år til?

Må jeg gøre opmærksom på, at disse bosniske krigsflygtninge, disse ulykkelige mennesker foreløbig har været i Danmark i to år uden at vide, hvornår den ulykkelige krig kan slutte.

Må jeg spørge V og K: Hvor er tilliden til, at den danske befolkning i fællesskab kan finde ud af at placere jugoslaviske flygtninge i danske boliger? Det drejer sig om 1.500–2.000 familier i 1995. Det drejer sig om i alt ca. 7.000 familier i Danmark i de næste 2½ år i landets 275 kommuner.

Må jeg spørge V og K: Hvor er den ærlige debat, der ordentligt og redeligt forklarer og oplyser om følgende to ting?

For det første: En tredjedel af de bosniske krigsflygtninge – af disse ulykkelige mennesker – har allerede givet udtryk for, at de ønsker at komme hjem. 200 bosniske flygtninge har allerede givet udtryk for, at de ønsker at komme hjem nu på trods af granatregnen, på trods af krigen, der stadig blusser dernede.

For det andet: Hvor er den redelige oplysning, der siger, at én ting er de bosniske flygtninges ulykkelige situation, en anden ting er vores løbende orientering og behandling af udlændinge og andre flygtningegrupper i Danmark

Hvor er beredvilligheden til at oplyse om, hvad den danske regering har sat i gang i Byudvalget? Hvor er beredvilligheden til at oplyse, at vi har afsat 1,6 mia. kr. til at tage fat på de byudviklingsproblemer, vi godt ved er i Gjellerup-parken i Århus, i Københavns Kommune, i omegnskommunerne, i hovedstadsområdet. Vi ved det godt.

Vi kender jo godt alle sammen problemerne i folkeskolerne. Vi ved jo godt alle sammen, at der er bykvarterer og boligkvarterer, der skal tages hånd om, og det gør vi. Men hvor er beredvilligheden til at lade være med at sammenblende tingene, til at lade være med at skabe en ubegrundet frygt i befolkningen?

Den beredvillighed er der ikke fra V og K og slet ikke fra Fremskridtspartiet. Det sidste havde jeg nu heller ikke ventet. Men den er der fra Socialdemokratiet, fra Det Radikale Venstre, fra CD og fra regeringspartierne som helhed, og jeg glæder mig over at konstatere, at den er der fra SF og fra Enhedslisten.

Jeg vil gerne sige meget klart i dag: Regeringspartierne og disse to partier, SF og Enhedslisten, insisterer på oplysning, reel oplysning, og insisterer på at tage fat på de reelle problemer i dagligdagen i skoler og i bykvarterer, når det gælder indvandrere og andre flygtningegrupper. Det vil vi tale med kommunerne om, og det gør vi.

Men den samme gruppe af partier insisterer også på, at vi ikke blander den debat og det arbejde sammen med de bosniske krigsflygtninge. Og vi afviser V's og K's og Z's forsøg på at sprede unødigt frygt og intolerance i befolkningen. Derfor vil jeg gerne sige til Venstre og De Konservative lige så klart: Disse to partiers initiativ anser jeg for at være rent taktisk bestilt, hvilket grænser til politisk kynisme.

Man bruger bosniske familier, som er flygtet fra krigen, i et rent indenrigspolitisk opgør og spil. Til dette vil jeg gerne sige: Det vil ikke lykkes! Hvis man fra Venstres og De Konservatives side tror, at man generer Socialdemokratiet med et sådant udspil, så tager man fejl. Socialdemokratiet i Danmark vil aldrig ryste på hånden, når det drejer sig om spørgsmål om humanisme og menneskelighed i forhold til flygtninge, der er kommet her til landet.

Jeg har set, at der er folketingsmedlemmer her i salen i dag, der indimellem har haft travlt - det kender vi alle til - med at skrive julekort til familie og slægt og venner her i Danmark. Det er et sundt og et godt menneskeligt træk. Men

må jeg endnu en gang minde om, at det sker samtidig med, at vi her i dag hører det dårligste budskab, det mest umenneskelige budskab, det mest taktiske og kyniske budskab, jeg længe har hørt givet til den danske befolkning og til krigsflygtningene. Jeg går ud fra, at man har en anderledes smag i munden i dag, end da man skrev julekort på samme tid sidste år.

Jeg vil slutte for min part med at sige, at regeringen og jeg har ét eneste budskab til de bosniske krigsflygtninge i landets asylcentre, og det er: I kan være trygge! I vil blive behandlet ordentligt og menneskeligt her i landet - det land, I er flygtet til! Derfor bliver den lov, som nu bliver udsat et par dage, gennemført som det første i januar i det nye år. Det skal være mit budskab til de bosniske flygtninge i Danmark.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Der har i formiddagens løb været stillet en række spørgsmål også til mig. Dem vil jeg vende tilbage til og besvare på et senere tidspunkt, men det, der kalder mig på talerstolen nu, er statsministerens indlæg.

Statsministeren overser jo i sit indlæg fuldstændig, at den lov om midlertidig opholdstilladelse, der blev vedtaget i Folketinget i den daværende regerings tid, blev båret igennem i et samarbejde mellem de nuværende regeringspartier, Venstre og De Konservative efter et omhyggeligt og omfattende forhandlingsforløb, hvor vi alle gav os tid, fordi vi vidste, at dette var en sag, der havde kolossal betydning for det danske samfund.

Denne gang har vi oplevet en regering og en indenrigsminister, som jo ikke har ført reelle forhandlinger med de to partier, der i sin tid som regeringspartier bar loven igennem. Man valgte at satse på et samarbejde med SF og Enhedslisten. Jeg siger velbekomme.

Det siger jeg, fordi jeg gerne vil minde statsministeren om, at statsministerens egen partifælle borgmester Thorkild Simonsen sammen med andre borgmestre har peget på det helt konkrete og rigtige, nemlig at det i vid udstrækning er i kommunerne, udmøntningen af denne lovgivning skal praktiseres. Det er kommunerne, der sidder med de praktiske vanskeligheder, når det gælder om at tage imod og sikre de 18.000 asylsøgere, der er her i landet.

Hvordan forestiller statsministeren sig at det skal kunne gøres, hvis han og hans regering vælger at føre politik sammen med SF og

Enhedslisten og ikke sammen med de partier, som Århus' borgmester ganske rigtigt har peget på bærer det kommunale ansvar rundt omkring i landet?

Det er præcis det, der er problemet, og så skal statsministeren ikke forsøge at fremstille det, som om vi lægger op til en mindre menneskelig eller ansvarlig behandling af de bosniske asylsøgere end regeringen.

Vi er fuldstændig opmærksomme på, at hver eneste af dem har krav på at få en reel og grundig asylsagsbehandling på et eller andet tidspunkt, men ingen siger, at det skal være efter de to år. Det, diskussionen drejer sig om, er, om man nu skal give permanent opholdstilladelse eller man skulle have valgt i et klogt samarbejde med de partier, der vedtog loven, at gennemføre en forlængelse, indtil vi så måtte tage stilling til, om der skulle ske en ændring i situationen. Det er det, sagen drejer sig om, og ikke om de påstande, statsministeren kom med.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Statsministerens tale bekræftede til fulde, hvor nødvendigt det er, at vi har fået denne debat og denne udsættelse af sagen. Vi ved jo godt i Venstre, at det aldrig har været pænt og dannet og stuerent at tale om udlændingepolitik i socialdemokratisk selskab, og når vi andre gør det, får vi landets statsministers ord for, at dette at bede om en folkelig debat, at bede om, at en sag bliver udsat i 14 dage, er et kynisk budskab.

Det er præcis den slags, der får socialdemokratiske borgmestre til at gøre vrøvl og kalde ministeren nedladende, som man kan læse i Det Fri Aktuelt at Thorkild Simonsen sagde forleden dag.

Det er præcis den indstilling hos statsministeren, der gjorde, at man ikke turde beholde sit eget udlændingeudvalg og fyrede formanden, fordi hun talte ren tale. Det lyder, som om vi i hvert fald ikke med landets statsministers hjælp kan få en ordentlig debat om det her; man kan kun grise hinanden til, og vi får skudt i skoene, at vi har særlige motiver, uden at statsministeren aner noget om dem.

Er der noget parti, der har stået for redelig oplysning i den folkelige debat, så er det Venstre. Vi har haft nedsat udvalg, hvor eksperter har sagt, at der ikke er en finger på sætte på det set fra et menneskerettighedssynspunkt.

Alligevel har statsministeren den ene gang efter den anden efter Venstres landsmøde forsøgt

at drage i tvivl, om menneskerettighederne var tilgodeset, men han var nødt til efterhånden at trække ordene i sig igen. Statsministeren forsøgte det igen i valgkampen og kom også med falsk tale om, hvor meget sagsbehandlingstiderne var sat ned.

Det er den måde, der debatteres på!

Jeg kan varmt anbefale statsministeren at læse de ting, der er udsendt af Venstres landsorganisation, som tilsigter at få en debat i baglandet, og jeg kan forsikre statsministeren om, at på mange af de møder, jeg kommer til, er der mange socialdemokrater, fordi de ikke synes, at de kan få lov til at tale frit i Socialdemokratiet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Endelig åbnede statsministeren munden og fortalte det undrende Folketing, at han havde det dårligt. Det fik jeg det faktisk også midt under statsministerens tale.

Jeg synes, at statsministeren skulle prøve at holde den tale, som han lige har holdt her for Folketinget, for sine egne socialdemokratiske borgmestre.

Hvad har vi hørt fra statsministeren? En ualmindelig nedladende og belærende tone. Det er sådan nogle ting, der gør, at vi andre får det dårligt, må jeg sige til statsministeren. Statsministeren har været den første, som har forsøgt at kvæle den debat, som nu er i fuld gang med at blusse op i det danske samfund.

Så vil jeg også godt sige til statsministeren, at det her jo ikke drejer sig om, hvordan bosniere har det. Det her drejer sig om, at regeringen og Folketinget holder det løfte, man gav til den danske befolkning for to år siden: at det her drejede sig om noget rent midlertidigt. Det er det, man for fuld fart er ved at omgøre, og da er det, de stærke reaktioner kommer i baglandet.

Det kunne være, at statsministeren skulle vente med at skrive sine julekort til efter den 12. januar. Så kunne det være, at statsministeren ville have nemmere ved det. Det var simpelt hen som sædvanlig, når man hører Danmarks statsminister, en nedladende og belærende tone over for den danske befolkning, og det skal man høre fra en statsminister, der kommer fra et parti, som kalder sig Socialdemokratiet, et folkeligt dansk parti!

Jeg siger også velbekomme.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Inden hr. Hans Engell kommer for højt op, vil jeg komme med nogle kommentarer. Jeg forstod, at hr. Hans Engell's indlæg sådan set ikke svarede på spørgsmålene. Egentlig handlede det bare om, at det var mistænkeligt, at f.eks. SF stod bag en politik på flygtningeområdet. Jeg vil bare minde hr. Hans Engell lige stå stille og forsigtigt om, at da hr. Hans Engell var justitsminister og den tidligere aftale om de bosniske flygtninge blev indgået, var SF med.

Så er det vel ikke så forfærdeligt, at SF er med i dag. Det kan vel ikke være et problem for nogen, heller ikke for hr. Hans Engell. Det, der ifølge aftalen forpligter os, er, at der jo i aftalen tales om to år, og det, vi i dag diskuterer, er, om vi så skal sige til de mennesker, medens krigen raser, at nu må de begynde at søge asyl og få lige rettigheder.

Det er det, vi diskuterer, og til det har hr. Hans Engell kun ét at sige: Ja, på et eller andet tidspunkt kan de mennesker også få det. Det er jo et direkte citat fra hr. Hans Engell: På et eller andet tidspunkt skal de også have lige rettigheder!

Vi taler om lige rettigheder, og vi taler om et menneskesyn, og det er bekymrende, synes jeg, når Det Konservative Folkeparti ellers har så mange og gode traditioner. Dette siger jeg ikke for at drille, det er, fordi jeg mener det. Og jeg mener, at vi ikke får styr på dette her, uden at der er kræfter i det borgerlige Danmark, som for alvor står op og taler imod det, som nu V og K har meldt ud med i dag.

Jeg kunne have lyst til at citere fra et stort partis – Venstres – landsmøde for et år siden, hvor Venstres formand sagde: »Derfor skal der fra Venstres landsmøde lyde en appel til alle danske om at bekæmpe selv den mindste tendens til racisme eller fremmedhad, når eller hvis de møder den.«

Er det det, vi har hørt de sidste dage fra Venstre? Venstres formand sagde på samme landsmøde: »Venstre er et frisindet parti. Vi er ikke bange for påvirkninger udefra. Vi ønsker også, at Danmark skal løfte sin del af opgaverne med at hjælpe de mange flygtninge. Derfor skal vi også være med til at sige fra, når debatten kører af sporet.«

Jeg har læst talen. Den ånd, der lå i den tale – det er godt nok et år siden – er den modsatte ånd af det, der nu lyder fra det borgerlige Danmark. Jeg anklager det borgerlige Danmark for

ikke at tage sit ansvar i den offentlige debat og forsvare det, man godt kunne kalde gode gamle borgerlige dyder som hæderlighed og menneskelighed.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne på Enhedslistens vegne sige statsministeren tak, fordi vi nu får en klar, velafbalanceret og fornuftig melding i denne debat, som kan være med til, at vi får en debat, som var alvorligt kørt af sporet, tilbage til på et klart humanistisk grundlag at dreje sig om løsningen af de praktiske ting ude i kommunerne, til at dreje sig om de fornuftige ting, som der allerede ligger en lang række forslag til, og som jeg heller ikke er spor i tvivl om at det vil være muligt at gennemføre, bl.a. med udgangspunkt i det arbejde, som er planlagt og godt i gang fra regeringens Byudvalgs side, et arbejde, som vi i hvert fald også fra Enhedslistens side kan give tilsagn om at vi fortsat vil støtte.

Det handler jo om, at vi skal skabe fornuftige boligtilbud gennem en kommunal boliganvisning. Så vil det vise sig, at det spørgsmål, der nu gøres til det store problem af de borgerlige, nemlig boligspørgsmålet ude omkring i kommunerne, ikke er særlig stort, når det kommer til stykket. Hvis den politiske vilje er der i kommunerne, f.eks. i Århus byråd, vil det også være muligt at skabe fornuftige løsninger på dette ved praktisk at skabe en kommunal boliganvisning, således at vi får tingene i gang.

På samme måde har regeringens Byudvalg lagt op til en social indsats i boligområderne. Dette arbejde er allerede ved at komme i gang. Det er et meget fornuftigt stykke arbejde. Det er noget, vi gerne vil være med til at videreudvikle. Jeg synes, at den melding, som statsministeren kom med, giver et grundlag for, at vi nu kan få en debat, der fjerner det hysteri, som Venstre, Fremskridtspartiet og De Konservative har været med til at bringe frem her på det sidste, og i stedet få det til at handle om, hvordan vi på et humanistisk grundlag kan sikre overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser, føre en anstændig flygtningepolitik i dette land og samtidig sikre, at vi løser de problemer, der er ude omkring i kommunerne, med at få boligtilbud til flygtninge og indvandrere, med at få løst sociale problemer i boligområderne osv.

Jeg tror, at statsministerens tale var et godt udgangspunkt for faktisk at begynde denne debat på et grundlag, som Danmark og den dan-

ske befolkning vil have stor gavn af, som vil være et signal også til andre lande om, at Danmark er med på at vedstå og opfylde sine internationale forpligtelser.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg synes lige, jeg vil komme med en enkelt kommentar til hr. Helge Adam Møllers indlæg. Jeg må konstatere, at der er tale om en meget, meget selektiv hukommelse, når vi taler om de forhandlinger, der blev ført. Der var to vigtige pointer. Den ene var, at regeringen ikke særlig overraskende sagde: Vi ønsker, at lovgivningen om bosnierne er på plads inden nytår. Den anden var, at det ønsker vi, fordi det er nu, asylsagsbehandlingen starter. I al enkelhed – hvad andet, havde jeg nær sagt.

Så forsøgte hr. Helge Adam Møller at skabe en eller anden ejendommelig stemning omkring de høringssvar, der er kommet fra en række humanitære organisationer. Hvis nu det var sådan, at hr. Helge Adam Møller havde ret og der var tale om, at regeringen ikke ønskede debat om det, så ville vi dog ikke som det allerførste overhovedet, samtidig med at lovforslaget blev fremsat, sende disse høringssvar til Folketingets Retsudvalg. Hvis det var sådan, at vi var bange for de høringssvar, så ville vi da ikke selv have lagt dem på bordet, sådan at de kunne indgå i Retsudvalgets umiddelbare vurdering af det lovforslag, der forelå.

For yderligere at understrege, at der er tale om, at de her to lovforslag skulle ses i sammenhæng, vil jeg godt gentage, at det oprindelig var ét lovforslag, men at VK ønskede det delt op. Det ønskede regeringen også. Vi syntes, det var en fornuftig måde at gøre det på. Og grunden til, at de opstramninger, der er tale om i asylsagsbehandlingen, nu også bliver udsat til den 12. januar, er jo netop, at det er en helhed. Regeringen vil da ikke snyde de øvrige forhandlingspartnere ved bare at gennemføre det i dag og så lade det andet fortsætte frem til den 12. Det er en helhed, og derfor følges det ad.

Jeg vil også godt benytte lejligheden til at sige, at den sammenhæng, der er mellem de to lovforslag, egentlig også er en ganske god karakteristik af den nuværende regerings udlændingepolitik: Den er stram, og den er humanistisk. Den er stram i forhold til skæv brug af reglerne – det er det, der er tale om i L 85; og den er humanistisk – det er det, der kommer til udtryk i bosnierloven. Derfor er dette også i mere direkte forstand en karakteristik af den måde, vi tænker på.

Jeg vil også godt over for det flertal, der er i Folketinget, kvittere for, at man står ved afgivne løfter. Det var det, der skete for nøjagtig to år siden, da man vedtog den første jugoslaverlov. Det var dér, man satte tidsgrænsen: to år og ikke mere.

Så er der nogle, der har efterlyst et nationalt kompromis på dette område. Og til det kan man sige, at det vel i en vis forstand var det, der blev indgået for to år siden. Men så kommer man i den situation, at de to år er gået, og nu skal man så leve op til det, nu skal man indfri løfterne, og hvad sker der? V-K undsiger dem. Man vil yderligere udskyde asylsagsbehandlingen ét år, to år. Og i den debat, vi havde forleden dag, blev der endda sagt: op til syv år.

Jeg vil godt stille spørgsmålet: Kan man lave nationale kompromiser med folk, der løber fra dem, når virkeligheden melder sig? Det er den virkelighed, der er vores, og det er også bosniernes virkelighed. Og derfor er et nationalt kompromis på dette område noget, hvor jeg med beklagelse må sige, at det var altså ikke muligt. Jeg havde meget ønsket det, men V-K ville ikke være med. Det fremgik jo også af det lovforslag, som man havde fremsat i forvejen. Man havde sørget for, at det blev behandlet her i Folketinget, og det var da helt legalt. Men da vi så kom til forhandlingerne om regeringens forslag, hvad svarede man så på spørgsmålet til Venstre om, hvad man vil her? Var der et svar? Ja, svaret var: Læs Venstres pressemeddelelser igennem tiden. Jeg ved ikke, om det er en måde at forhandle på, men hvis man så samtidig går ud og efterlyser nationale kompromiser, er dobbeltmoralen simpelt hen blevet så stinkende, at man må sige, at jeg i hvert fald glæder mig over, at flertallet i Folketinget ikke løber fra det kompromis, der blev lavet dengang, og vi står derfor ved den forpligtelse, vi påtog os i december 1992.

(Kort bemærkning).

Ivar Hansen (V):

Både indenrigsministeren og statsministeren har jo anvendt et ordvalg her på det seneste, der egentlig burde få Folketinget til at beslutte at stoppe denne debat. Ja, det mener jeg faktisk. Så må jeg sige til hr. Steen Gade, der var så venlig at referere, hvad Venstres formand havde sagt på Venstres landsmøde med bragende tilslutning fra de 2.000 delegerede, herunder også Venstres folketingsgruppe: Ja, det er korrekt, at der blev talt om en klar kamp mod enhver ten-

dens til racisme og en klar indstilling om, at de mennesker, vi byder velkommen, som er i nød, og som vi byder inden for vores døre, skal gives en ordentlig og anstændig behandling. Det var derfor, jeg i formiddags sagde, at det emne ikke er til diskussion, at det ikke er det, det drejer sig om. Det er vi enige om, og det har været baggrunden for den udlændingepolitik, vi også som regeringsparti igennem mange år har været med til at føre og formidle her i Folketingssalen.

Derfor vil jeg gerne tage skarpt afstand fra statsministeren, når statsministeren siger, at vor holdning om en udsættelse af tredje behandling beror på en umenneskelig indstilling og et taktisk spil.

Jeg vil gerne sige til statsministeren, at jeg ikke synes, det er rimeligt. Jeg troede i øvrigt, at det var en statsministers væsentligste opgave, i særlig grad når man leder en mindretalsregering, igennem sine udtalelser at være med til at formidle et bredt samarbejde her i Folketinget, og udlændingepolitikken ville være et godt emne at starte med. I stedet har statsministeren med sine udtalelser været med til at grave grøfterne dybere her i Folketinget. Det var et dårligt valgt tidspunkt.

Men i øvrigt var det jo ikke en tale, statsministeren holdt til Venstre, Det Konservative Folkeparti og Fremskridtspartiet. Det var en tale, der blev holdt til de socialdemokratiske borgmestre, som har valgt at komme med et nødråb. Jeg kender de socialdemokratiske borgmestre så godt, at jeg ved, at der er en meget høj grad af loyalitet i de kredse over for det, som partitoppen har besluttet. Og når derfor Thorkild Simonsen og andre borgmestre står så klart frem, som de har gjort, er det, fordi de har et reelt problem ude i kommunerne, hvor tingene skal administreres i det daglige, som de ikke rigtig ved hvad de skal stille op med, og det er derfor, vi på et seriøst grundlag anvender grundlovens bestemmelser om, at dette Folketing kan holde en tænkepause, inden man træffer en endelig beslutning. Det er velvalgt, og det er sagligt valgt.

Men jeg er desværre bange for, at Socialdemokratiet med sin holdning og sin nægtelse af en åben debat om disse ting er med til at grave en større og større afgrund imellem, hvad der bliver besluttet her i Folketinget, og hvilken holdning der råder ude i befolkningen, også i de socialdemokratiske ledede kommuner.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Indenrigsministeren har i de sidste dage i mediernes og her i Folketingssalen indført en helt ny praksis: Indenrigsministeren refererer, hvad andre har sagt i interne møder. Det er brud på noget helt fundamentalt i det politiske arbejde. Jeg ved også fra hr. Helge Adam Møller, at indenrigsministeren er blevet advaret om, at hvis indenrigsministeren vil referere fra lukkede møder om, hvad vi andre havde sagt, så vil vi referere, hvad ministeren har sagt.

For at det skal ligge helt klart, må jeg sige, at hr. Helge Adam Møllers beskrivelse af et møde hos indenrigsministeren var aldeles præcis, aldeles sandfærdig; jeg var selv til stede.

Det var nu egentlig hr. Steen Gade, der kaldte mig på talerstolen. Han læste op af en tale, som vores formand har holdt på et landsmøde. Han kunne have læst så mange andre landsmødetales op, for hvert eneste år har vores formand taget udlændingeproblemet på programmet – i modsætning til så mange andre partier – og fået bragende bifald.

Det, der er interessant – man kan jo så være glad for, at det først kommer så sent i debatten – er, at hr. Steen Gade ikke kunne lade være med at indføre ordet racisme her fra talerstolen igen. Det er jo på den måde, man tryner almindelige danske borgere, så de ikke tør skrive læserbreve. Almindelige danske borgeres velberettigede bekymring over situationen i Danmark skal trynes og undertrykkes! Jeg vil tillade mig at citere fra Kristeligt Dagblads leder i går. Jeg ved godt, at Kristeligt Dagblads lederskribent, Jens Ravn-Olesen, ikke vil tages til indtægt for Venstres politik, og det skal han heller ikke, men vi i Venstre kan godt være enige i, hvad han skrev i Kristeligt Dagblad i går, og jeg citerer, for det er præcis de ord, der er begrundelsen for, at vi har begæret sagen udsat:

»Hverken folkeafstemninger eller voldsomme indskrænkninger og stramninger i den danske politik kan erstatte behovet for, at politikerne søger større folkelig opbakning bag den danske flygtningepolitik. Begge dele kan hurtigere, end mange tror, blive følgen, hvis politikerne ikke tør tage debatten og vel at mærke gøre det uden nedladende eller diskriminerende afvisning af mange danskeres angst og usikkerhed.«

Formanden:

Jeg giver ordet til hr. Søren Søndergaard for en kort bemærkning. Der er tre yderligere indteg-

nede til korte bemærkninger. Så vil jeg gerne have lov til at gå over til privatisten og derefter ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til fru Pia Kjærsgaard: Når en lov siger, at man maksimalt kan udskyde en asylsagsbehandling i to år, kan jeg stadig væk ikke forstå, hvordan det så kan være et brud på denne lov, at man påbegynder asylsagsbehandlingen præcis efter de to år.

Fru Birthe Rønn Hornbech og hr. Ivar Hansen efterlyser en hæderlig debat og angriber andre for ikke at føre en hæderlig debat. Dertil vil jeg sige, at mit problem i denne debat er, at jeg tre, fire eller fem gange har efterlyst bare sandsynlighedsregningen af eller et minimum af dokumentation for den påstand, Venstres formand, hr. Uffe Ellemann-Jensen, er gået ud i aviserne med – en påstand, der tager sit udgangspunkt i, at det ikke drejer sig om at acceptere 18.000 flygtninge, men om at acceptere 50.000 flygtninge. Og på trods af at vi har haft den debat nu i 4-5 timer, er der endnu ikke kommet et svar.

Det er svært at føre en debat, når der ikke kommer svar på de spørgsmål, der stilles, og jeg håber da meget, at pressens repræsentanter lige så flittigt, som de har refereret hr. Uffe Ellemann-Jensens påstand om 50.000, i morgen vil referere, at det var umuligt at få bare en sandsynliggørelse af de tal på trods af en lang debat og på trods af gentagne spørgsmål.

Dernæst vil jeg sige til hr. Hans Engell, at hans grundlæggende problem er, at han taler sig længere og længere væk fra regeringsmagten i disse sager. Hr. Hans Engell påstod, at regeringen forhandlede på skrømt med Venstre og De Konservative. Det skal jeg ikke udtale mig om. Jeg var ikke til stede, så det ved jeg ikke noget om. Men jeg ved, hvad hr. Helge Adam Møller sagde fra denne talerstol. Han sagde: Fra konservativ side stillede vi kun ét krav, nemlig om fortsat midlertidighed – altså fortsat usikkerhed for de bosniske flygtninge!

Så stiller jeg bare spørgsmålet: Hvad er det så, hr. Hans Engell mente der var at forhandle om, når der var et ultimativt krav fra konservativ side om, at usikkerheden skulle fortsætte?

Vi har da også i Enhedslisten mange krav, vi ønsker gennemført. Vi ønsker midlertidighed helt fjernet. Det fremlagde vi også under forhandlingerne. Det fik vi ikke igennem, men det forhindrede ikke, at vi gik ind i en diskussion og

frem for alt nåede frem til en konklusion om at forbedre de bosniske flygtninges forhold her og nu.

(Kort bemærkning).

Helge Adam Møller (KF):

Statsministeren og hr. Steen Gade gjorde nogle bemærkninger til min ordførertale på den konservative gruppes vegne. Statsministeren sagde, at han ikke brød sig om stilen og om indholdet. Stilen vil jeg lade ligge, men indholdet vil jeg gerne vende mig til.

Hr. Steen Gade karakteriserede talen sådan, at den indeholdt racisme og fremmedhad; det fremgik klart. De udtalelser, der var kommet fra De Konservative i dag, indeholdt racisme og fremmedhad.

Så vil jeg gerne stille nogle spørgsmål til både statsministeren og hr. Steen Gade, og nu tager jeg nøjagtig de fire punkter, jeg begyndte min ordførertale med, hvor jeg slog fast helt klart og tydeligt, hvad det var, Det Konservative Folkeparti stod for, og hvad vi ville.

Først sagde jeg: Vi vil sikre, at bosnierne ikke sendes tilbage, så længe der er krig. Så vil jeg spørge: Er det dette, der for statsministeren er uacceptabelt? Og til hr. Steen Gade: Er det dette, der er racisme og fremmedhad?

Melding nummer to var: Vi vil give bedre forhold for de 18.000 bosniere, der i øjeblikket er i Danmark. Er det det at give bedre forhold, der for statsministeren er uacceptabelt? Og er det dette, hr. Steen Gade betegner som racisme og fremmedhad?

Min tredje klare melding var: Vi vil fastholde, at opholdet er midlertidigt, at mennesker skal vende tilbage, den dag de individuelt ikke bliver forfulgt, og den dag der er fred i Bosnien. Så spørger jeg hr. Steen Gade: Er det dette, der er racisme og fremmedhad? Og statsministeren: Er det dette, der er uacceptabelt?

Endelig var den fjerde melding: Vi vil drøfte og forhandle disse holdninger med regeringen med henblik på at finde noget, vi kan være enige om. Er det det at ville gå ind i en forhandlingssituation, der er uacceptabelt for statsministeren? Og er det det at ville forhandle, som hr. Steen Gade kalder racisme og fremmedhad?

Det var indholdet af min tale, og det er det, man karakteriserer som uacceptabelt, som racisme og som fremmedhad. Det kræver vist noget nærmere dokumentation, for ellers må jeg konstatere, at man fører Folketinget bag lyset.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det citat, jeg bragte, og som handlede om racisme, var et citat af Venstres formand, hr. Uffe Ellemann-Jensen, som på det landsmøde i 1993, hvor der også var en diskussion i offentligheden, for øvrigt også startet af en række socialdemokratiske borgmestre – sagde: »Derfor skal der fra Venstres landsmøde lyde en appel til alle danskere om at bekæmpe« – og så kom det interessante – »selv den mindste tendens til racisme eller fremmedhad, når eller hvis de møder den.«

Jeg tilstår her fra talerstolen, at hvis jeg tænker på de sidste fjorten dages debat her i folketingsalen om disse emner, så mener jeg, at vi har mødt tendenser til racisme og fremmedhad. Det mener jeg, og det er jeg dybt bekymret over. Det er derfor, jeg har holdt den tale og også rettet en appel til det, jeg har kaldt det borgerlige Danmark.

Derudover vil jeg sige til hr. Ivar Hansen: Så let kan Venstre jo ikke slippe. Det, hr. Uffe Ellemann-Jensen gjorde i efteråret 1993, var faktisk at sige: Nok er vi borgerlige, men der er altså et eller andet, vi som liberale og borgerlige går til kamp for, når det gælder flytningene i Danmark, og der er grænser for, hvor vidt vi går.

Derfor kan hr. Ivar Hansen ikke slippe af sted med i dag at sige: Jamen vi hjælper jo alle flytninge, og det vil vi fortsat gøre; det er ikke det, denne sag handler om. Jo, lovforslag nr. L 86 handler lige præcis om, hvordan vi behandler de flytninge, der er i Danmark – vores næste, så at sige, hvis man må være så frimodig her op mod jul. Det er det, der er til diskussion, hverken mere eller mindre, må jeg sige til hr. Ivar Hansen; dette her er ikke teori.

Sluttelig vil jeg sige: Min appel til det borgerlige Danmark er kun blevet besvaret positivt af hr. Peter Duetoft. Det synes jeg da er interessant og vigtigt. Jeg håber, at der også er Venstrefolk og konservative uden for dette hus, som synes, det er pinligt for Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Der er taget afstand fra hr. Steen Gades bemærkninger, men jeg vil gøre det endnu en gang.

Jeg vil gerne spørge hr. Steen Gade: Hvad bilder hr. Steen Gade sig egentlig ind? Der er en debat i Folketingssalen om, hvorvidt man skal give 18.000 bosniere opholdstilladelse, og om de

skal kunne blive, som fru Birthe Rønn Hornbech har fremført det, indvandrere i stedet for flytninge. Det er faktisk det, vi debatterer. Og hvad gør hr. Steen Gade? Han drejer bevidst debatten hen på det, hr. Steen Gade kalder racisme og fremmedhad. Vi mangler noget dokumentation, må jeg sige til hr. Steen Gade.

Det er omkostningsfrit at gå på talerstolen og beskyldte nogle for overhovedet at have de yderst farlige og modbydelige tendenser uden at kunne dokumentere noget som helst. Kom med nogle citater, kom med noget dokumentation i stedet for de sædvanlige floskler, der altid flyder fra venstrefløjen og dens håndlangere! Det burde hr. Steen Gade gøre.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det, der kalder mig på talerstolen, er indenrigsministerens svar til hr. Helge Adam Møller. Jeg forstod indenrigsministeren på den måde, at regeringen da ikke ville have oversendt høringsudkastene til udvalget, hvis de ikke var accepteret af regeringen, ikke var i tråd med regeringens politik, eller hvordan det nu var, ministeren formulerede det. Men helt sikkert sagde ministeren: Så ville regeringen da ikke have oversendt dem til udvalget.

For at man ikke senere skal kunne komme og sige, at den, der tier, samtykker – og jeg samtykker ikke – vil jeg bede indenrigsministeren præcisere, om der vil ske en censur af høringsudkast, inden de bliver oversendt til udvalget, eller om det var en fortalelse.

Lad mig dernæst sige til hr. Steen Gade, at det, debatten har kørt på, er, om man regner flytninge for at være flytninge, eller om man ønsker, at flytninge skal gøres til indvandrere. Det er det, debatten har kørt på, og der har ikke været så meget som en antydning af nogen som helst fremmedfjendske udtalelser eller racistiske tendenser. Det er uhørt, at man skal have det at høre, hver eneste gang man tillader sig at diskutere dette emne. Hvis det er det, man skal skydes i skoene, så får vi aldrig en saglig debat, men det er vel heller ikke hr. Steen Gades ønske.

Hr. Søren Søndergaard og andre har sagt indtil flere gange, at de bosniere, der har været her på en midlertidig opholdstilladelse, har haft en usikker og utryk tilværelse. Jeg vil gerne høre, hvad det er, der er så usikkert og så utrygt ved, at vi har fortalt dem: I må gerne være her, I kan få lov at blive her; I bliver ikke sendt hjem, så længe der er uro i jeres hjemland.

Men netop det, at man siger, at det er midlertidigt, betyder, at den dag, hvor der er ro og fred i hjemlandet, kan de sendes hjem. Hvad er det, der er utrygt ved, at man kan risikere at blive sendt hjem, den dag der er fred og ro i hjemlandet? Jeg kan ikke se, at det er usikkert eller utrygt.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hr. Steen Gade sagde noget i retning af, at der må da være noget, Venstre kæmper for. Ja, Venstre kæmper helt overordnet for retten til frit at tænke, tro og tale. Venstre kæmper helt overordnet for den almindelige danskers ret til både i skrift og tale at give udtryk for sin bekymring over regeringens udlændingepolitik, også uden at han eller hun skal finde sig i at blive trynet, så man er angst for at deltage i debatten, fordi hr. Steen Gade mener at kunne sætte prædikatet »racist« på anderledes tænkende.

Jeg vil gerne citere fra Det Fri Aktuelt i går: Nu må tiden være inde til, at tabuemnet indvandrere og flygtninge bliver diskuteret seriøst i Socialdemokratiet, også for indvandrernes skyld. Først da får vi en ordentlig integrationspolitik her i landet. Sagt af konsulent Ole Olsen, medlem af Socialdemokratiet, 1. kreds, Ryvang.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det er en ret afgørende misforståelse, der har sneget sig ind i debatten. Jeg skal bare klargøre den også over for Venstres ordfører.

Det, der har draget racisme og fremmedhad ind i debatten, er det citat, jeg har bragt af, hvad Venstres formand sagde i 1993 på Venstres landsmøde. Jeg har gjort det til mit, jeg er enig i det i sin grundholdning. Det er min pointe, at det sagde Venstres formand i 1993, da der var en lignende diskussion i befolkningen som nu. Men hvad oplever jeg nu, spørger jeg fru Birthe Rønn Hornbech. Jeg oplever, at Venstres ordfører siger, at hvis man bruger det ordvalg, som Venstres formand brugte i 1993, så lukker man debatten.

Jeg tør tage debatten. Jeg er sikker på, at danskerne er bedre, end Venstre og De Konservative tror at de er. Lad os tage den diskussion også i de næste tolv søgnedage, som det nu hedder. Jeg tror på det og vil kæmpe for det, og jeg tager alle åbne debatter om det.

Men til sidst vil jeg igen citere fra hr. Uffe Ellemann-Jensens tale i 1993. Efter at han har op-

fordret til at bekæmpe selv den mindste tendens til racisme eller fremmedhad, når eller hvis de møder den, siger han:

»Her må man som god liberal sige fra, også selv om det skaber misstemning i et hyggeligt lag. Slå ned på det, find jer ikke i det!«

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne begynde med at takke hr. Steen Gade for bemærkningen om, at man altså godt kan være borgerlig og alligevel anstændig i dette spørgsmål. Det er jeg glad for at få markeret. CD opfatter sig jo stadig væk som et borgerligt parti, så når man siger, at det borgerlige Danmark vil sådan og sådan, håber jeg da, at man undtager CD.

Men derudover vil jeg lidt mere generelt sige, at dette her er en pseudodebat. Det er en debat, der er pakket ind i en debat om nogle praktiske spørgsmål eller pakket ind i en masse teknik. Det, det grundlæggende handler om, er jo fremmedfrygt. Det, det grundlæggende handler om, er jo, at nogle tror, at dette, at der kommer 18.000 krigsflygtninge til Danmark, som vi skal hjælpe, og at nogle af dem, f.eks. de blandede ægteskaber, eksempelvis skulle blive her resten af deres liv, udgør en trussel mod Danmark eller mod danskheden, eller at vi bliver væltet omkuld alle sammen. Det er jo den grundlæggende diskussion, der ligger bag det hele, og derfor har hr. Steen Gade meget ret i mange af de vurderinger, han kommer med.

I den sammenhæng er det min påstand, at skulle alle 18.000 ende med at blive i Danmark, fordi krigen varer i årevis, er det ikke 10 sekunders trussel mod danskheden. Danmark bliver da ikke et multietnisk samfund, fordi der kommer 18.000 krigsflygtninge til Danmark. Nej, Danmark er et dansk samfund, så længe vores lovgivning, vores fundament kulturelt og vi selv bliver ved med at være danske. Hvis vi tror på det, har vi altså også styrken til at hjælpe mennesker andre steder.

Jeg synes, det er en vigtig appel fra Folketinget i den offentlige debat at få slået fast, at nok er der praktiske problemer, men dem må man løse. Og det må både kommunerne og Folketinget være med til.

Men i den grundlæggende debat om, hvorvidt Danmark stadig bygger på dansk kultur, står vi da sammen om, at det gør Danmark, også selv om vi hjælper 18.000 mennesker i nød. Derfor er det altså uværdigt, at Folketinget skal

bruge timer på pseudodebatten, i stedet for at Folketinget melder klart ud og så går ud og forklarer det ansvar, vi som danskere også har internationalt for at hjælpe mennesker i nød og behandle dem ordentligt. Og med til at behandle dem ordentligt betyder også, at de har sikkerhed for, under hvilke konditioner de er i vores land. Det er også det, det drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg vil gerne minde om, at det lovforslag om bosnierloven, vi behandler i dag, drejer sig om, at der er mennesker, der skal have optaget deres asylansøgning her 1. januar, og det vil ske. Den leflen, som Venstre og De Konservative har vist Fremskridtspartiet og Fremskridtspartiets løsslupne stemmer, betyder rent faktisk, at der er en gruppe af bosniske flygtninge, som får 1 måned – og det bliver stort set 1 måned – hvor de skal leve i utryghed.

Debatten handler udelukkende om, at Venstre og De Konservative har valgt den løsning at udsætte det foreliggende lovforslag. Det er pinligt, og det er uanstændigt. Under førstebehandlingen opfordrede jeg netop Venstre og De Konservative til under dette forløb at vise anstændighed. Forudsætningen for, at disse mennesker vil blive behandlet ordentligt, er også, at der er nogle rene signaler fra Folketinget. Venstre og De Konservative har ved denne tilslutning til en udsættelse afsløret, at de ikke vil stå bag en ordentlig debat om integration af flygtninge.

Formanden:

Jeg giver ordet til hr. Hans Engell som privatist og dernæst indenrigsministeren.

Hans Engell (KF):

Når jeg har bedt om ordet – ikke helt privat, men dog alligevel – er det, fordi der i formiddags blev stillet nogle spørgsmål til mig, som jeg gerne vil benytte lejligheden til at besvare. Det siger sig selv, at jeg som den, der i sin tid forhandlede loven om midlertidig opholdstilladelse for de eksjugoslaviske asylsøgere på plads, har bidt særlig mærke i nogle af de betragtninger og synspunkter, der er kommet frem i dagens løb.

Det var fru Dorte Bennedsen, der begyndte at tale om moral og anstændighed. Jeg troede faktisk, at Socialdemokratiet efter de seneste års mange selvmål var holdt op med den snak. Men

jeg vil da gerne understrege, at man ikke skal forsøge at fremstille tingene, som om nogen i dette Ting – heller ikke Socialdemokratiet – i forhold til Det Konservative Folkeparti tager et større menneskeligt ansvar på sig end andre. Det mener jeg er ganske urimeligt og grundløst.

Denne sag drejer sig – som mange jo har været inde på – om en mulig opholdstilladelse for over 18.000 mennesker, og det vil sige, at det er en samfundsopgave med kolossalt store menneskelige og også økonomiske og mange andre konsekvenser for det danske samfund.

Derfor mener vi, at regeringen og ikke mindst indenrigsministeren burde have gjort sig langt større anstrengelser for at nå et resultat med Venstre og Det Konservative Folkeparti. Det gjorde ministeren ikke. Det var dårligt politisk håndværk, og det er først og fremmest dét, vi kritiserer. For det forhold, at man så valgte at gå sammen med SF og Enhedslisten, var udtryk for, at man tilsidesatte den enighed, vi hidtil havde haft, og som gav sig udtryk i, at vi nok har kunnet diskutere og mange gange har været uenige om udformningen af udlændingeloven, men at der dog har været brede politiske flertal, som gennem alle årene har stået bag den.

Når fru Dorte Bennedsen efterlyser ansvarsfølelse hos Venstre og De Konservative, så må jeg sige: Det er stærk kost! Må jeg spørge: Hvor var fru Dorte Bennedsens ansvarsfølelse henne, da hun engang imod den daværende regering gennemtrumfede en palæstinenserlov helt i strid med hidtidig administration, med afgørelser i Flygtningenævnet og med mange andre instansers beslutning, som jo indebar en fuldstændig urimelig forskelsbehandling for en særlig udvalgt gruppe? Så jeg må sige til fru Dorte Bennedsen: Lad være med at møde os med den slags påstande!

Hr. Steen Gade nævnte, at SF jo var med, da loven om midlertidig opholdstilladelse til eksjugoslaverne blev vedtaget. Det er fuldstændig rigtigt, men det understreger jo netop også, hvor omhyggelige vi var med at føre forhandlinger, der førte til et resultat, som hvilede på et meget bredt politisk grundlag. Vi kritiserer netop regeringen for, at den ikke har udvist den samme omhu. At SF ikke har været med i den generelle lovgivning på udlændingeområdet, skal så siges for fuldstændighedens skyld. Og det er jo også det, der er baggrunden for – går jeg ud fra – at en så fremtrædende kommunalpolitiker som Århus' borgmester, Thorkild Simonsen, sammen med en række andre socialdemokratiske

borgmestre og borgmestre i det hele taget peger på betydningen af den brede politiske enighed.

Jeg vil også minde hr. Steen Gade om, at Det Konservative Folkeparti igennem en meget lang årrække klart har understreget Danmarks humanitære forpligtelser over for mennesker, der er i nød, som er forfulgt. Vi har taget ansvaret på os i forhold til udlændingelovgivningen igennem en lang årrække, og vi har krævet respekt for de indgæede internationale konventioner, ligesom vi har lagt vægt på, som jeg understreger det, den brede politiske enighed.

Den måde, som statsministeren og indenrigsministeren har talt på i dag – og jeg er helt enig med hr. Ivar Hansen – går stik imod en lang årrækkes tradition og imod de råd, som statsministeren og indenrigsministeren får fra deres eget parti i en sag, hvor kommunerne har kolossalt store problemer og vil få det også i tiden fremover.

Endvidere vil jeg svare på et spørgsmål, der er blevet stillet, nemlig om en folkeafstemning. Hr. Jørgen Estrup var inde på, at det burde ligge i en naturlig politisk tankegang – i hvert fald hvis man tænker logisk efter hr. Jørgen Estrups opfattelse – at man tilslutter sig Fremskridtspartiets forslag om en folkeafstemning.

Her vil jeg gerne svare meget klart, at Det Konservative Folkeparti ikke vil medvirke til, at vores flygtningepolitik eller vores udlændingelovgivning sendes ud til folkeafstemning.

Vi finder helt klart, at udformningen af flygtningepolitikken i Danmark er et ansvar for de politiske partier og for Folketingets medlemmer. Vælgerne har ved hvert eneste valg en mulighed for at tilkendegive sig og støtte de partier, hvis synspunkter de er enige i. Det er for os først og fremmest et politisk valg, men det er også et valg i forhold til værdier og holdning. Vi har selv en klar politik, som vi gerne vil møde vælgerne med, men vi tager også som parti ansvaret for de beslutninger, som det nu engang må være Folketingets ansvar at tage stilling til.

Formanden:

Så er der korte bemærkninger, og den første er fra fru Dorte Bennedsen.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Hans Engell mente, at jeg havde brugt ord som moral og anstændighed. Det havde jeg ikke; jeg havde kun gjort det i den forstand, at jeg citerede Ekstra Bladets leder, som bl.a. sagde: Juraen er plctfri, men hvad med moralen?

Det er dårligt håndværk, at der ikke er forhandlet forlig med Venstre og De Konservative i denne sag, sagde hr. Hans Engell. I 1992 havde hr. Hans Engell, hvad han nok selv vil kalde et godt håndværk. For han forhandlede bl.a. med mig som Socialdemokratiets ordfører et forlig igennem vedrørende jugoslaverloven, et forlig, hvor der bl.a. på grund af mit ønske kom ind, at disse asylsagsbehandlingsager kun skulle kunne udskydes i 24 måneder. Forliget blev indgået, og nu ønsker V og K at løbe fra det. Jeg ved ikke, om det er det, hr. Hans Engell forstår ved godt håndværk.

Bosnierne skal have lige rettigheder på et eller andet tidspunkt, in casu: når deres asylsager skal behandles. Jeg må indrømme, at det giver mig nogle ubehagelige associationer. Man vedtager en lov med et givet indhold, og så ønsker man – når den skal effektueres – at løbe fra den. Folk skal have lige rettigheder på et eller andet tidspunkt, når det passer os! Dette var jo essensen af hr. Hans Engell korte bemærkning til statsministeren. Sagt her i dag af hr. Hans Engell som den parlamentariske leder af Det Konservative Folkeparti. De skal have lige rettigheder på et eller andet tidspunkt – underforstået: når det passer os. Jeg tror, der er mange i det ganske land, der græmmer sig.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Hr. Hans Engell kritiserede regeringen for dårligt håndværk, og så fristes man til at spørge hr. Hans Engell eller i hvert fald filosofere over, om det så virkelig er dårligt håndværk fra regeringens side, der får Det Konservative Folkeparti til at tage et så ekstraordinært skridt som at lave en underskriftsindsamling, der fører til, at de mennesker, der sidder i flygtningelejrene, er taget som politiske gidsler julen over.

For hr. Hans Engell ved jo godt, at dette lovforslag bliver gennemført. Jeg ved så ikke, om det virkelig skyldes, at regeringen har håndteret det som dårligt håndværk. Jeg kunne også filosofere over, hvordan hr. Hans Engell som leder af Det Konservative Folkeparti vil karakterisere det håndværk, han her selv viser frem.

SF ville gerne have haft, at Det Konservative havde stemt for en lovgivning på dette område. Det skal der ikke være tvivl om. Med mine ord i dag har jeg ikke villet håne nogen. Jeg har talt til en tradition i de borgerlige partier, som er bedre end det, vi ser i dag.

Derfor har jeg citeret Venstres formand for et

år siden. Derfor har jeg talt til noget, jeg ved ligger dybt hos mange konservative. Men jeg har ikke fået et positivt svar. I stedet har jeg fået ét svar, og det er om uenigheden om indholdet, som fru Dorte Bennedsen også var inde på. Sagen er, som det også er blevet sagt af hr. Hans Engell, at disse bosniske flygtninge, som har været her i 2 år, skal have den besked, at de på et eller andet tidspunkt skal behandles lige.

Så skiller vandene jo, må jeg sige til hr. Hans Engell. Men det var jo ikke det, vi var enige om for 2 år siden. For 2 år siden var vi faktisk enige om, at når de to år var gået, var det lige mennesker, vi skulle møde. Og dermed løber De Konservative jo fra, hvad de har sagt tidligere. Og de afslører i dag en holdning, som ligger langt fra, hvad jeg egentlig havde håbet at finde hos Venstre og De Konservative.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at kvittere for hr. Hans Engells udtalelser heroppefra for et øjeblik siden om, at Det Konservative Folkeparti ikke medvirker til at sende flygtningepolitikken ud til folkeafstemning.

Sådan har holdningen været hidtil. Det synes jeg er en god og rigtig holdning, og jeg kan dermed også konstatere, at Det Konservative Folkeparti altså ikke har den logik, som jeg frygtede at man havde, nemlig at det nu gjaldt om at få udstillet og gidseltaget så mange som muligt i den danske flygtningedebat. Den logik er der ikke. Det glæder jeg mig over. Så langt er vi altså ikke drevet fra hinanden.

Men det rejser jo unægtelig det spørgsmål, henvendt til hr. Hans Engell, hvad det så er for en logik, man har. For man er jo dog immervæk med til at skrive under på en erklæring om, at man nu beder om at få loven udsat i 12 søgndage; og begrundelsen, som jeg forstår den, og som fru Birthe Rønn Hornbech har underholdt os med så levende heroppefra, er, at der skal være lejlighed til en folkelig debat. Hvad er det for en logik? Den forstår jeg simpelt hen ikke.

Jeg vil gerne spørge hr. Hans Engell, hvad den folkelige debat, der kan være i juledagene, består i?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det skal også i al stilfærdighed dreje sig om hr. Hans Engells svar på spørgsmålet om en folkeafstemning om udlændingeloven, som blev et nej.

Nu er det ikke altid, man skal tage et nej for et nej. Man kunne f.eks. nok dårligt have forestillet sig denne debat, hvor Venstre og De Konservative heldigvis så aktivt har medvirket, for et par år siden.

Fremskridtspartiet har altid stået for folkeafstemninger, også på udlændingeområdet, fordi vi principielt er for folkeafstemninger på mange områder. Venstre har udtalt sig sådan lidt tøvende: Det kunne være, at man var til at overtale. Og indtil videre siger Det Konservative Folkeparti nej. Jeg må opfatte det sådan, for hr. Hans Engell sagde, at vi jo havde folketingsvalgene, og dér kunne man stemme på de politiske partier. Jeg troede faktisk, De Konservative var for folkeafstemninger, og synes, det ville være godt, hvis de var det.

Jeg vil godt sige til hr. Jørgen Estrup, at man ikke skal kaste med sten, hvis man bor i et glas-hus. Den nuværende udenrigsminister, hr. Niels Helveg Petersen, tidligere radikal leder, har faktisk udtalt, meget på linje med Fremskridtspartiet, at folkeafstemninger var noget, man skulle have, og at man principielt også kunne afholde folkeafstemninger om udlændingelovgivningen.

Sådan forholder det sig, så jeg synes, at der på begge sider i Folketingssalen er lidt mærkelige holdninger til det med folkeafstemninger. Jeg skal understrege, at Fremskridtspartiet fortsat går ind for folkeafstemninger også på dette område og er meget varm tilhænger af folkeafstemninger i al almindelighed.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg skal blot svare på det par spørgsmål, der er blevet stillet til mig her i de sidste runder.

Hr. Tom Behnke spurgte, om det var sådan, at man i Indenrigsministeriet sad og censurerede hørings svar. Jeg tror, at hr. Tom Behnke selv kender svaret på det spørgsmål: Det kunne vi aldrig drømme om.

Det, jeg sagde, var, at vi var glade for de hørings svar, der var kommet, og at vi faktisk var så glade for dem, at vi uopfordret sendte dem over til Retsudvalget, fordi vi mente, at det var velegnet læsning samtidig med, at man modtog lovforslaget. Det var, hvad jeg sagde, og anderledes er det ikke.

Så vil jeg godt reagere på hr. Steen Gades opfordring til det borgerlige Danmark om at vise lidt af det, der med et gammeldags udtryk hedder gæstmildhed, dvs. forståelse, det modsatte af afvisning, og også vise så megen rummelighed, at man, selv når det er lidt besværligt, påta-

ger sig opgaver som dem, der er tale om her med de bosniske krigsflygtninge.

Der er jo aldrig nogen – heller ikke regeringen – der har sagt, at det bliver nemt, men indimellem er det i politik sådan, at man står over for opgaver, som man ikke bare kan løbe fra, når det begynder at blive en smule vanskeligt.

Derfor er jeg glad for at sige, at den reaktion fra det borgerlige Danmark, som hr. Steen Gade efterlyser, findes mange steder rundt omkring. Den findes i lokalsamfundene, hvor arbejdsmænd, skolelærere, slagtere, gårdejere, fabriksarbejdere, husmødre, hjemmehjælpere og alle mulige andre har taget denne opgave på sig. Det har de gjort i arbejdet omkring asylcentre, og så fordi de mener, at der er brug for det, og dér sidder de så og er med i konkret arbejde med bosniere.

Det er mennesker, der ligner dem selv. Det er nemlig også arbejdsmænd, skolelærere, landmænd og husmødre, ja og ingeniører, professorer og alt muligt andet. Der er nemlig sket det i det borgerlige Danmark og i det socialdemokratiske og i det socialistiske Danmark, at man er gået ind i en opgave, som bygger på et grundsyn, der er dansk, på den måde, at man ikke smyer opgaverne af sig, når det begynder at blive en lille smule vanskeligt.

Det lader jo til, at den appel, som hr. Steen Gade kommer med, ikke nytter meget herinde i Folketinget, men man reagerer altså anderledes dér, hvor enkeltmennesker er i daglig kontakt for at løse en opgave, som er en del af den måde, vi nu engang opfatter vores humanistiske forpligtelser på her i landet.

Så der er ingen grund til at være så pessimistisk, for det skal Danmark nok klare. Det er en del af den måde, vi nu engang reagerer på, og derfor er der al mulig grund til hverken at gøre de vanskeligheder, der er, større eller mindre. Det, vi skal, er at løse de praktiske problemer, og det er regeringen i fuld gang med.

Jeg tror også, at masser af mennesker rundt omkring i landet forventer det af os, og derfor glæder jeg mig – da borgmestrene nu er kommet til at spille så stor en rolle i debatten i dag – over Venstreborgmestre rundt omkring i landet. Jeg glæder mig over en Birthe Juel-Jensen i Aakirkeby, jeg glæder mig over Venstrestyrede kommuner i Nordjylland, i Vestjylland og i Midtjylland, og jeg glæder mig fuldt ud lige så meget over de socialdemokratiske styrede kommuner, hvor man på tværs af partiskel har taget disse ting op.

Pointen i alt dette, og det var vel nærmest den, hr. Steen Gade efterlyste, er, at uden for denne sal er det ikke de små, partitaktiske hensyn, der kommer til at være afgørende for, hvordan man reagerer over for de bosniske krigsflygtninge, men alene et spørgsmål om, at man i politik indimellem står over for noget, man bliver nødt til at tage op.

Det er sørgeligt, at man ikke står ved den enighed, der har været tidligere. De bosniske krigsflygtninge får alligevel deres asylsagsbehandling. Der er ingen, der kan sige, om de får asyl, for det er jo ikke os, der afgør det, og derfor er det selvfølgelig også falsk tale, når det i dag gentagne gange her fra talerstolen er blevet sagt, at vi nu giver 18.000 mennesker permanent opholdstilladelse. Det ved vi ikke spor om, for det er krigens gang, der kommer til at afgøre det.

Ved afslutningen af debatten her i dag vil jeg godt sige tak til de partier, som ikke har villet løbe fra tidligere indgåede løfter og smyge sig uden om ansvaret, og som også vil være rede, når vanskelighederne viser sig undervejs rundt omkring i forskellige ressortministerier. Der kan naturligvis blive problemer med undervisningen, og der kan da også blive problemer med indkvarteringen; i sidstnævnte tilfælde bliver det i Boligministeriets regi, man skal tage stilling til det.

Jeg er glad for, at der er et flertal, som på forhånd har sagt, at efterhånden som de problemer viser sig, som vi ikke umiddelbart har kunnet kortlægge på forhånd, er man så også rede til at løse dem.

Derfor er det tilsagn, Folketinget kan give den 12. januar med en beklagelig lille forsinkelse, som jeg tror mange af os gerne havde været foruden, at et flertal står ved det løfte, der blev givet for 2 år siden, og ved de vilkårsforbedringer, der er skabt i løbet af de 2 år, for hvis vi ikke gjorde det, ville der være udsigt til en fallit. Jeg ved, at de mennesker, det drejer sig om, har været skrækslagne ved tanken om, at det hele nu skred, men sådan går det ikke.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver nødt til at stille et spørgsmål til hr. Hans Engell, for nu gentog hr. Hans Engell jo, at Det Konservative Folkeparti arbejdede for brede løsninger, for samarbejde, for handel osv.

Kan hr. Hans Engell ikke forklare mig, hvordan hr. Hans Engell kan tale om, at Det Konser-

vative Folkeparti ville forhandle med regeringen, når hr. Helge Adam Møller, som trods alt var Det Konservative Folkepartis forhandler på området, selv understreger fra denne talerstol, at De Konservative mødte op med et klokkeklart ultimatum til regeringen om, at den midlertidige situation for de bosniske flygtninge skulle fastholdes?

Hvordan kan man på den ene side sige, at man vil forhandle så bredt som muligt, og på den anden side meddele et klokkeklart ultimatum, der indebærer, at den lov, man selv vedtog for 2 år siden, skal ændres i en ganske bestemt retning? Jeg forstår simpelt hen ikke sammenhængen, og jeg vil godt have den forklaret.

(Kort bemærkning).

Hans Engell (KF):

Da jeg lyttede til indenrigsministerens indlæg, fik jeg et indtryk af, at indenrigsministeren sidder og regerer inde i en glasklokke, og at ministeren overhovedet ikke er opmærksom på de kolossale problemer, kommunerne allerede nu er ude i.

Ministeren vælger nogle enkelte eksempler, men ministeren tog jo ikke fat på alle de kommuner – herunder også en række, hvor ministerens egne partifæller sidder i ledelsen – som klart har markeret det kolossale problem, som ikke ligger langt ude i fremtiden, men som de allerede er i nu.

Men det får vi lejlighed til at vende tilbage til her i Folketinget mange gange, for med den beslutning, man nu lægger op til fra regeringens side, er der jo ingen tvivl om, at det danske samfund vil få kolossale problemer i de kommende år, at mange af dem vil blive kommunernes, og at kommunerne nok skal sige til over for regering og Folketing.

Fru Dorte Bennedsen, hr. Steen Gade og hr. Jørgen Estrup stillede forskellige spørgsmål. Jeg vil gerne pointere over for fru Dorte Bennedsen, at vi ikke løber fra noget som helst forlig. Der var vedtaget en lov, og den lov udløb. Vi havde det råd til regeringen, at man burde forlænge lovens bestemmelser om midlertidighed. Det synspunkt havde regeringen ikke, og derved skiltes vore veje. Vi mener, det havde været klogere, at man havde ført forhandlinger og var nået frem til en aftale med os, men sådan skulle det ikke være, og det vil jeg gerne beklage, fordi jeg selv og Det Konservative Folkeparti netop har lagt vægt på, at der bag udlændingepolitikken var og er brede politiske flertal. Derfor er

det en ny linje, men det er regeringen og indenrigsministeren, der har lagt den nye linje.

Så blev der spurgt i forbindelse med udsættelsen, hvad vi mener den tid skal bruges til. Vi mener for det første, at det giver regeringen mulighed for at føre forhandlinger med Venstre og De Konservative og også for at tale med kommunerne; det giver kort sagt regeringen en tænkepause, som den burde udnytte.

Til fru Pia Kjærsgaard, der sagde, at et nej ikke behøvede at være et nej, skal jeg bare sige, at jeg kan garantere fru Pia Kjærsgaard for, at der ikke under nogen omstændigheder – hverken nu eller senere – bliver tale om, at Det Konservative Folkeparti lægger stemmer til en folkeafstemning om vores flygtningepolitik.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Det er ganske vist en flig, men jeg finder alligevel, at det er et vigtigt spørgsmål for folkestyret. Det er fortsat om indenrigsministerens svar, og jeg er ikke sikker på, at indenrigsministeren husker helt rigtigt i forhold til sit første indlæg, men o.k., nu har vi fået en ny forklaring på, hvornår disse høringsudkast vil blive oversendt.

Ministeren sagde i sit sidste svar, at de høringsudkast, der var kommet, var så gode, at ministeren oversendte dem allerede samtidig med forslaget. Ellers oversender man først høringsudkastene, når udvalget beder om det – altså en forskelsbehandling af høringsudkastene alt efter, om ministeren finder, at de er gode eller de ikke er gode. Det er en forskelsbehandling, som jeg er skuffet over at kunne konstatere, og jeg håber fortsat, at jeg har taget fejl.

Hvis ikke det er rigtigt, som jeg har opfattet det, håber jeg, at ministeren her fra talerstolen kan bekræfte, at ministeren fremover oversender høringsudkastene til udvalget snarest muligt efter, at de er kommet, så de kan indgå i ordførernes forberedelser til at diskutere forslaget i folketingssalen. Ellers må vi jo i udvalget træffe en beslutning om at pålægge ministeren, at det skal være, som vi ønsker det, nemlig at vi får de høringsudkast så hurtigt, som ministeren har dem.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Ved at lytte til debatten i dag tror jeg, at der er nogle tanker, der går igennem alle folketingsmedlemmernes hoveder netop om »racisme«, og det er, at man skal passe meget, meget på

med at smide om sig med det ord. Specielt fra de socialistiske partier – jeg tænker her særlig på SF – har der jo flere gange lydt ord om racistiske tilbøjeligheder osv.

Mig bekendt er der altså ingen i denne sal og ingen af de politiske partier, der er i Folketinget, der ønsker, at Danmark skal bevares som et racerent land, og det er det, racisme betyder. Jeg synes, det er på høje tid, at også SF finder ud af det. Man siger jo, at det normalt er velbegavede mennesker, højtuddannede akademikere osv., der er i SF, og derfor troede jeg faktisk, de vidste, hvilke ord man brugte i sådan en debat. Jeg synes rent ud sagt, det er en uforskammethed, at der er partier i dette Ting, der bliver beskyldt for at ønske et racerent Danmark. Jeg må tage klart afstand fra disse holdninger; der er ingen i det danske Folketing, der ønsker, at landet skal være racerent.

Så det skal være mit bidrag foreløbig. Jeg synes, det var vigtigt at få det sagt i dag. Det var utrolig deprimerende at sidde og lytte til, at SF tror, det kan tage patent på at afgøre, hvem der er racister, og hvem der ikke er racister. Derfor skal det også være sagt, at ingen partier i dette Ting ønsker et sådant samfund.

Så vil jeg sige tak til Venstre og Det Konservative Folkeparti. Det, det drejer sig om, er slet og ret at opfylde det løfte, politikerne gav den danske befolkning for 2 år siden, nemlig at bosnierne kun skal være her midlertidigt. Jeg synes, at VKZ har været et flot team i denne sag, og derfor endnu en gang tak til V og K.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Hans Engell gav udtryk for, at Det Konservative Folkeparti står ved det forlig, det indgik i 1992, og så sagde han ordret: »... og loven udløb, og så skiltes vore veje.« Det var dog den mest særprægede argumentation, jeg har været ude for. Står man ikke ved en lov, til den er ført igennem? Kompromiset eller forliget i 1992 drejede sig om en maksimal udskydelse i 24 måneder. Nu handler det om, at sagsbehandlingen skal gå i gang, fordi de 24 måneder er gået. Hvad gør V og K nu? De gør alt for at undgå, at sagsbehandlingen går i gang. Den måde kan man altså ikke argumentere på.

Der blev også sagt, at i de kommende år vil dette give kolossale problemer for kommunerne. Hvordan det? Op imod 2½–3 år endnu vil disse mennesker – også de, der får afslag – sidde her på midlertidige vilkår. Jeg har forstået på

den konservative ordfører – men har måske misforstået noget – at De Konservative står bag alle forbedringer med hensyn til arbejdsmarked, bolig, sociale rettigheder osv. Hvor vil dette forslag i de næste 2½ eller 3 år give kommunerne problemer, som de ikke ville få efter den model, Det Konservative Folkeparti ønsker? Der er ingen forskel.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Indenrigsministeren, og mon ikke debatten hermed er ved sin afslutning?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Én gang til til hr. Tom Behnke: Med høringssvar er det naturligvis ikke sådan, at man sidder i et ministerium og siger: Dem kan jeg godt lide, så dem oversender jeg, og de andre oversender jeg ikke. Det var heller ikke det, jeg sagde. Jeg sagde, at vi oversendte dem med glæde, og at vi gjorde det uopfordret, alene fordi vi gerne ville have en hurtig sagsbehandling.

Der er nemlig det særlige ved disse høringssvar, at de i vid udstrækning går imod regeringens forslag, men de er et godt supplement for Retsudvalget til at vurdere, hvad det er, vi er ved at lave i forbindelse med opstramningerne, og det er jo den del af det, som vi er enige med V og K om at gennemføre.

Så det dér billede af, at nu er vejene i udlændingepolitikken fuldstændig skilt, holder jo ikke. Vi har lige netop konstateret enighed med den ene side i salen om nogle opstramninger og derefter med den anden side i salen om bosnierloven.

Så sagde hr. Hans Engell noget, som jeg ikke ved om var en fortalelse eller en fejlhuskning. Den tidligere justitsminister sagde nemlig, at loven udløb. Men der var jo ikke tale om, at jugoslavnerloven udløb, nej, der var alene tale om, at man nu kom til det tidspunkt, hvor man skulle indfri den.

Uanset om det var en fortalelse, eller hvad det var, afslører ordvalget i hvert fald ganske godt den tankegang, der hele tiden har ligget hos Det Konservative Folkeparti, nemlig at når man kom frem til målstregen, ville man hoppe fra det. Det er såmænd det, mange her i salen i dag har undret sig over og udtrykt en vis skuffelse over, men det er jo glædeligt, at loven så alligevel kan gennemføres.

Jeg vil godt slutte med en enkelt bemærkning til noget, som fru Birthe Rønn Hornbech næsten med stolthed i stemmen sagde lidt tidligere på

dagen, nemlig at Venstres formand havde holdt en tale på Venstres landsmøde, og at der havde været bragende bifald, da han talte imod smålighed og småracisme. Fint nok, men det hjælper jo ikke ret meget. Selv om der havde været stående ovationer til den tale, havde det ikke hjulpet ret meget, for det, vi politikere skal bedømmes på, er jo ikke det, vi siger, men det, vi gør – den måde, vi stemmer på i Folketinget, og den måde, vores love virker på ude i samfundet; og det er lige præcis dér, V og K svigter i dag.

Så behold bare ovationerne, så laver vi den politik, der er nødvendig og menneskelig, stram og humanistisk, således som jeg sagde som en fælles overskrift over regeringens politik.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1–5 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

26) Fortsættelse af tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1995.

Af finansministeren (Mogens Lykketoft).
(Fremsat 5/10 94. Første behandling 27/10 94. Betænkning 2/11 94. Anden behandling 22/11 94. Tillægsbetænkning 23/11 94. 1. del af tredje behandling 14/12 94).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal give ordet til formanden for Finansudvalget, hr. Peter Duetoft, for en mundtlig indstilling.

Peter Duetoft (CD):

Efter afstemningerne i går over de mange ændringsforslag, der var stillet til finanslovsforslaget for 1995, har vi haft et møde i Finansudval-

get, hvor vi teknisk har gennemgået afstemningsresultaterne. Jeg kan herefter på et enigt udvalgs vegne meddele, at denne gennemgang ikke giver anledning til bemærkninger eller til, at der stilles yderligere ændringsforslag, og det betyder så, at finanslovsforslaget kan indstilles til fortsat behandling.

Lovforslaget som helhed sættes til forhandling.

Forhandling

Pia Gjellerup (S):

Som varslet allerede i går skulle vi i dag holde os til de mere generelle retningslinjer, og efter at vi, som det netop er fremgået af Finansudvalgets formand, også på korrekt og forventet vis har vedtaget en lang række ændringsforslag, har vi nu et færdigt, endeligt forslag til behandling her i dag.

En finanslovdebat kan ved afsluttende tredje behandling let få præg af gentagelse, men gode ting kan man ikke sige for ofte, så derfor har jeg det såmænd ikke så svært. Overskriften på det er, at når vi ser på finansloven og på den samfundsøkonomiske udvikling, så går det bedre.

Det har vi haft lejlighed til at sige en del gange, og når jeg indleder med en en vis forventning om, at der kunne være nogle gentagelser i talerne, er det, fordi vi heldigvis i nogen tid har kunnet sige: Det går bedre. Det er jo blevet endnu mere understreget i år, fordi vi har haft såvel den almindelige finanslovbehandling som en folketingsvalgkamp, hvor samfundsøkonomien også stod centralt.

Men jeg vil gribe tilbage til regeringsdannelsen i januar 1993, hvor vi i regeringspartierne stillede os selv to helt grundlæggende spørgsmål: Hvad kan vi gøre i Folketinget for at sætte et opsving i gang? Hvad kan vi gøre, når det er lykkedes at få sat et opsving i gang, for at få det til at bære sig selv, uden at vi skal blive ved med at bruge kræfter og offentlige midler på det, og uden at vi kommer til at lave nogle ting, som kommer til at bremse det voldsomt?

Disse to spørgsmål har vi holdt fast i, og vi har også holdt fast i at udvikle svar på dem. I maj 1993 fremkom den daværende regering, som i høj grad ligner den nuværende regering, med oplægget »Ny kurs« med en række forslag til fremrykning af offentlige investeringer, med en offensiv arbejdsmarkedsreform, med en nyskabelse i form af en orlovsreform og endelig med en skattereform.